

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft.).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Csupa kudarc.

Budapest, október 12.

(v.) Mindhiába, azon a lejtőn, amelyre az uralkodó politika jutott, nincsen megállás. Nyomon kíséri, ugyszólván a sarkához tapad a züllés fátuma; minden lépés, amit előre tesz, egyszersmind *lefelé* is viszi, s e siralmas uton, amelyen kudarcból-kudarcba bukducsol, egy-egy megalázó és keserves tapasztalat mindenik mértföldjelző. Lám tegnap óta már megint mekkora balsiker! Az este úgy volt, hogy virradóra minden rendbe jő. Felmegy Bécsbe Andrássy Gyula, akit *propter formam* meghallgatnak, de aki a kormányalakítást semmi szín alatt nem vállalja; aztán elhagyván a fejedelem dolgozó-szobáját, Tisza Istvánnak adja kezébe a kilincset, aki vállal mindent, kész miniszteri listát is visz magával s visszatér mint miniszterelnök, hogy rendet csináljon mindenáron, mely célból a legmesszebb menő felhatalmazásokkal fog a korona részéről felruháztni. Ezt beszélték tegnap, ezt várták mára, de nem ám mint valami kombinációt, ami bekövetkezhet is, nem is, hanem mint multhatatlan bizonyosságot, amit feltétlenül valóságossá váltanak a döntésre hivatott faktörök. És ma mégis az történt, hogy megint elmaradt a kormányalakítás. Nem vállalta sem Andrássy, aki különben nem is akarta vállalni, sem Tisza István, aki igenis akarta vállalni, sem pedig Perczel Dezső, aki váratlanul egyszerre csak ott termett a Burgban, holott óráig legfeljebb mint a letiprás kabinetjének házelnökére gondoltak az emberek, de az utolsó órákban, úgy látszik, fontosabb szerepet szántak neki, mert a parlament jövődőlbeli elnökének semmi keresnivalója a királynál olyankor, amikor a korona kormányelnököt keres.

Kormány tehát nincs. Andrássy Gyula elutazott Polgárdiba, Tisza István Gesztre, Perczel Dezső Bonyhádba. Visszatért kiki oda, ahonnan jött: egyikük se Budapestre abba a miniszterelnöki palotába, amely már hetek óta várja új gazdáját. Mi jöhetett vajjon közbe, hogy ilyen váratlan kudarc hire lepi meg ismét a világot? Csak két eshetőség képzelhető. Vagy az, hogy a korona olyan politikát szabott a Burgba rendelt politikusok elé, amelyet emezek nem vállalhattak. Vagy pedig az, hogy se Andrássy, se Tisza, se Perczel nem tudott olyan politikát ajánlani, amelyet a fejedelem a maga szempontjából elfogadhatott volna. Aki harmadik esetet is tud, ám lépjen elé s mondja el. A logika fonálán haladva, mi semmiféle más lehetőséget nem tudunk még elméletben sem megkonstruálni.

Ha felülről harcot kívánnak, hiszen ott volt Tisza István, a harcnak legtipikusabb embere. Neki nem voltak skrupulusai még akkor sem, amikor nemzeti engedmények nélkül s az ujonctöbbséget elejtése nélkül, tehát

teljesen üres kézzel jött. Akkor is vállalta a letiprás és elgázolás feladatát. Hát most hogyne vállalta volna, amikor az ujonctöbbséget már Khuen-Héderváry elejtette s bizonyos keskenyvágyú engedmények megadására hetek óta hajlandó a legfőbb hadur? Ha pedig enyhébb küzdelem kellett, kifárasztása a nemzeti közvélemény elszántságának, nohát akkor ott volt Andrássy Gyula, aki éppen azért, mert nem nagyon kombattáns természetű ember, *ilyen* szerepre talán mégis kapható lett volna. Ott volt továbbá Perczel Dezső is, akinek alig fér kétség ahhoz az eltökéltségéhez, hogy a koronának ilyen szorult állapotban rendelkezésére álljon. És mégis ez a negatív eredmény? Ugy látszik tehát, hogy fent sem harcot, sem békés alkut nem akarnak, sem pedig olyasmit, amiben egy feltétlenül szolgálatkész ember hasznosan volna értékesíthető. Első színe ez csupa megfoghatatlanság, csupa érthetetlen és rejtélyes dolog; mert ha a korona mindezeket nem akarja, akkor mi az, amit tehát mégis akarat? Ám jól megnézve a rejtélyt, nem olyan nehéz a megfejtése. Előttünk tökéletesen világos, a korona mit akar. *Ujoncotakat akar.* Még pedig január elsejére, hogy amikor haza kell bocsájtani a most benntartott harmadéves katonákat, akkorára már bevonulhasson helyettük az ujonctalék. *Ezt akarja a korona, semmi mást.* Ő felsége e tekintetben körülbelül a báró Podmaniczky Frigyes intendánsi álláspontján áll, aki azt mondta egyszer, hogy Shakespearet vagy jól kell adni, vagy sehogy, de adni okvetlenül kell. Hát ő felsége mint legfőbb hadur azt tartja, hogy az ujoncotakat akár viharos küzdelmek után szavazza meg a parlament, akársehogy, de a regrutáknak január elsején okvetlenül be kell rukkolniok. Ezért nem erény az ő szemében a Tisza István harcias elszántsága; ugyanezért nem lelkesedik a békés kiegyenlítés, vagy a kifárasztás hosszabb időt igénybe vevő irányzatáért sem; s ugyanazért nem ad megbízást olyanoknak sem, akik neki feltétlenül rendelkezésére állanak bár, de azt, hogy január elsején az ujoncok bevonulnak, garantírozni természetesen nem merik.

A miniszterképes férfiak értékének egyetlen kritériuma a koronánál ma az, be tudják-e kellő időben az ujoncotakat szolgálatni, igen, vagy nem? Harccal, ha tetszik; békés uton, ha lehet; csalafintasággal s parlamenti csinyekkel, ha más mód nem kínálkozik. Az eszközökre nézve szabad kezet kapnak, ámde a célt garantírozniok kell. Január elsejéig pedig mátol fogva mindössze tíz hét van; ennyi idő kevés minden expedienstre, hacsak az ellenzék nem dobja el magától az eddig sikeresen folytatott fegyverreit. Tíz hét alatt Tisza István nem csinálhatja meg a felosztást is, a választásokat is, az új képviselőház megalakulását is, a felirati vitát is, aztán, ha mindezeket tulesett, még

az ujonctörvényt is. Ha úgy kiirtja az ellenzékét, hogy még irmagnak se jut belőle az új képviselőházba, akkor sem lehet olyan időben tető alá hoznia a megszavazott ujonctalékokot, hogy a sorozás az év végéig befejezhető legyen. A kifárasztás művelete még reménytelenebb; ahhoz, hogy az ellenzék kidőljön, annyi hónap kellene, mint amennyi hét áll rendelkezésre. Ami pedig a parlamenti csinyeket illeti, hát semmiféle csalafintaság vagy erőszak el nem üthetné a felszólalás jogától azt a kilencven embert, akiknek a benyújtott határozati javaslatok címén dukál a még egyszer való felszólalás joga. Csődöt mondott tehát minden politika, amely a nemzeti követeléseket vagy letiporni, vagy kapitulációra bírni, vagy taktikailag megkerülni akarna.

A chlopyi parancs ime fal elé vitte a legfőbb hadurat: *a nemzeti akarat ércfala elé.* A kard, amelyre Chlopyban ráütöttek, tehetetlenül visszakivánczik hüvelyébe; s a legfőbb hadurnak eszébe jut egy másik kard, a magyar király kardja, amelylyel a négy világtáj felé suhintott, amikor koronázási esküjét a magyar nemzet közszabadságainak és alkotmányának épségére letette. Az az ércfal nem tágit, nem is tágitaghat; mert fal és mert ércből való. Hát akkor tagítania kell annak az irányzatnak, amely magamagát e fal elé vitte. Az a Magyarország s a benne lakó néptörzs még sem bizonyul annak a *quantité négligeablenak*, aminek azok a befolyások vélték, amelyek ama boldogtalan hadiparancs kiadásában érvényesültek s a Koerber hirhedt henccegéseiben tükröződtek. Mégis csak vagyunk valakik és valamik; nélkülünk és ellenünk mégsem lehet intézkedni olyan dolgokban, amelyek a mi bőrünkre mennek és a mitörvényhozási jogkörünkben fekszenek. A mi jogunk is jog, a mi akaratunk is akarat. Ezt a jogot és ezt az akaratot lehet fitymálni; lehet, ha tetszik, meg is rugdosni, de kinuláznai sem az egyiket, sem a másikat nem lehet. Az egymást érő kudarcok sorozata ennyit legalább is bizonyít. *De nobis, sine nobis, — ez járta elég hosszú ideig. Ám de nobis, contra nos, — ez nem járja se ma, se holnap, se holnapután, se azután.*

Nyilvánosság tény immár, hogy arra a politikára, amely felfelé lehetséges, Magyarországon kormány nem kapható. A koronának tehát rá kell magát szánnia olyan politikára, amely *lefelé is lehetséges.* Megpróbálták a tompa és néma daccal, nem mentek vele semmire. Megpróbálták aztán a kemény ráncszólással, ezzel sem mentek semmire. Legujabban azzal próbálkoztak, hogy a nemzeti ellentállást vagy legyűrjék, vagy kibőjtöljék, vagy megkerüljék, ezen a terven is kudarcot ért. Micsoda kísérletekre tökéllik el magukat ezental, a jó Isten tudja csak. Rebesgetnek holmi *átmeneti minisztériumot.* Minden érthetetlen dolog közül ez volna a leg-

érthetlenebb. Átmenet — honnan? Átmenet — hová? Miféle programja lehet egy átmeneti miniszteriumnak? Átmeneti programja? Az ördög se hallott ilyent. Ha hoz megoldást, akkor mért legyen az a kormány átmeneti? Hiszen akkor megérdemli a tartós meglepedést a miniszteri székeken. Ha pedig nem tud megoldást hozni, akkor ott vagyunk, ahol a mádi zsidó, mert hiszen az országnak és a királynak egyaránt nem kormányra, hanem a kínos kontroverzia elintézésére van szüksége. Hát ez mind csupa szerencsétlen babrálás. Az ilyesmire boldogult Szilágyi Dezső azt szokta volt mondani, hogy üres piszlicárkodás, amire kár egy másodpercet is vesztegetni.

Megoldás csak egy van: a trón körül meg kell bukni azokat a befolyásoknak, amelyek az uralkodó politikát az ércfal elé vitték. Akárhik sugallották ő felségének az elkövetett hibákat, hadd lakoljanak. Bizalmát és kegyelmét tőlük vonja el ő felsége, ne a magyar nemzetől, amely nem oka semminek, mert az ellene intézett támadásokkal szemben csak a jogait, alkotmányát és irháját védte. Mikor ő felsége meggyőződött, hogy báró Fejérváry Géza tanácsai végzetes következményeket vontak maguk után, tétovázás nélkül megvált e kipróbált hűségű, vitéz katonától, aki pedig neki egyik legkedvesebb embere volt. Annak idején szó nélkül elejtette Kálnokyt is, aki legmeghittebb tanácsadója, feltétlen bizalmának letéteményese volt; elejtette, mert kiderült, hogy nagy hibát követett el, amelyet a trón nem helyeselhetett. A mostani helyzet kuszáltságának okozóiul a közvélemény katonai részről báró Beck vezérkari főnököt és Windischgrätz hadseregfelügyelőt, civil részről pedig Koerber miniszterelnököt ismeri. Ezeknek a befolyása okozta a bajt, ezeknek az elejtése orvosolhatja az állapotokat. Minthogy Magyarországgal nem lehet szakítani, tehát szakítani kell azokkal, akik a hadsereget és Magyarországot egymással szembeállították. Buknia kell a régi poli-

tikának, mely nekünk csak kötelességeinkről beszélt s rajtunk csak a törvényes terheket hajtotta be. S jönnie kell egy új politikának, mely ismeri és elismeri jogainkat is, terheink fejében pedig becsületesen kijuttatja e nemzetnek a törvény szerint öt megillető viszontszolgáltatásokat. Akkor aztán önmagától hull le az ércfal, hamarosan helyreáll az összhang és a béke, amelyre Ausztriának is, a monárkiának is, a hadseregeknek is, a trónnak is épp oly mértékben van szüksége, mint Magyarországnak.

BELFÖLD

A válság.

Budapest, október 12.

Ma reggel holtbizonyosság volt, hogy gróf Tisza István lesz a miniszterelnök. Ma este gróf Tisza István jön hazafelé Bécsből és — nem miniszterelnök.

Mi történt reggeltől estig?

Bizonyosat tudni nem lehet, de a találgatás elég szilárd nyomokon haladhat. Adva van három meghívás: gróf Andrássy Gyuláé, gróf Tisza Istváné és Perczel Dezsőé. (Zárójeltek között meg kell mondani, hogy ez a harmadik meghívás a szabadelvűpártot meglepte, az ellenzék felbőszítette. Mi ez? Apponyi még az elnöki székben ül s a király már maga elé idézi az új elnököt? És az új elnök a Burgba megy? Hát már az elnöki állás is megszűnt a képviselőház legsajátosabb jogkörébe tartozni? Így kommentálták kérdésekkel Perczel Dezső meghívását. De ezt zárójeltek között jegyeztük fel s most menjünk tovább.) Tehát a három meghívott ma találkozott Bécsben s elég korán megkapta az értesítést, hogy mikor jelentkezhetik a királynál.

A sorrendben első volt gróf Andrássy Gyula, akiről azonban a király is tudta, a nemzet is tudta, hogy megbízást nem vállal. Az ő tiszte az informálás volt. Kétségtelenül teljesítette is. Aztán utazott vissza Budapestre.

A második, aki megjelent a király dolgozószobájában, gróf Tisza István volt. Mindenki azt várta, hogy mint kinevezett miniszterelnök jön ki a királytól, de nem úgy történt. Miért nem? Gróf Tisza István az erősebb rendszabályok em-

bereként jelent meg először is a király előtt s ha az uralkodó most másodszer is magához szólította, az erősebb rendszabályok emberét kívánta látni. S idehaza készen is voltak az erősebb rendszabályok korszakának bekövetkezésére. Ha mégis úgy esett, hogy a király nem döntött s legálább egyelőre nem bízta meg gróf Tisza Istvánt a kabinetalakítással, akkor körülbelül bizonyosra vehető, hogy egy határozott feltétele is volt a királynak. Mi lehetett az? Semmi más, mint ami ebben a kései időben egyedül lebegett a király szeme előtt: hogy de aztán január elsejére meglegyen a szentesített ujonctörvény s mikor a kizsolt katonákat haza kell küldeni, az újakat legálább is sorozni lehessen már. Ez a legkevesebb, amit a királynak követelnie kellett, ha már az erősebb rendszabályok használatához az engedélyt s az embert megadja. Meg kellett tehát kérdeznie gróf Tisza Istvánt, hogy akár új választások után, akár a házzabályok legszigorúbb kezelése mellett nyújthat-e garanciát abban az irányban, hogy aztán január elsejére meglesz az ujonctörvény? S itt kapcsolódik gróf Tisza István kihallgatásába, mint kismemelt és kipróbált szakértő-elnök: a Perczel Dezső alakja. A kismemelt miniszterelnök s a kismemelt elnök együttesen vagy egymásután véleményt adnak a királyi ítélet alá. Már most az a kérdés, adhatott-e gróf Tisza István és Perczel Dezső olyan választ, mely a királyt megnyugtathatta volna? Hitünk szerint nem. Ha az ellenzék megadná az indemnítást, ami képtelen föltevés, de fölteszszük a legkedvezőbb eshetőség kedvéért: az új választás aktusa, a megalakulás, a felirati vita s a többi annyi időbe telnék, hogy január elsejére akkor se volna meg az ujonctörvény, ha csuda esnék és minden a legsimábbban menne. Az ex-lexben való felosztás esetén a prognózis ugyanez vagy még rosszabb. Marad tehát az az eshetőség, hogy az új kormány nem oszlatja fel a Házat, hanem a házzabályok drákói, drákóibb és legdrákóibb kezelésével, egy hatványra emelt Perczel Dezsővel próbálja megörömi az obstrukciót. Erről is beszélhetek Bécsben. De megint csak kénytelenek voltak megvallani, hogy ez a mód is hiábavaló. Még nagyon sok kaput kell keresztülvágni, míg az ujoncjavaslat folytatlagos tárgyalásához juthatunk. Át kell esni a parlamenti vizsgáló-bizottság jelentésén, a kiszolgált katonákra vonatkozó bizottsági jelentésén, aztán az indemnityn. S ha eljutottunk az ujoncjavaslatához, melynek vitája még nincs berekesztve, akkor jönnek a hátralévő

TÁRCA

A magyar baka.)*

Írta: Pap Zoltán.

Kapitány úr, jelentem alásan:
A bakancsot nem bírja a lábam,
A bornyu is téhen lett a hátamon;
Kapitány úr, a risztungom átadom.

Levelet írt nékem a szeretőm;
Kitellett már a három esztendőm,
Isten áldja, kapitány úr, elmegyek,
Adja ki a bornyuszájú ingemet.

De mikor a kulesok után néznek,
Akkor látják, elvitte a német.
Írj levelet, kedves rózsám, Budára,
Visszahozza a magyarok királya.

Írtam én már levelet Budára,
De nem talált a magyar királyra;
Hogy merre járt: megkérdezni sem tudom,
Mátyás király palotája lakaton.

Gácsországból jön egy nehéz felleg,
A magyarnak tőle izengetnek;
Azt izenik: veszélybe van szép hazám,
Kapitány úr, ne adja ki a gunyám!

Óreg apám azt mesélte nékem,
Mikor ilyen felhő járt az égen;
Odahagyta szeretőjét, tanyáját,
Mert ilyenkor keresik a kaszárnyát.

*) Felolvasott a Petőfi-társaság tegnapi ülésén.

Én sem leszek rosszabb magyar ember,
A németnek szabadsága sem kell;
Itt várom be édes hazám parancsát,
Megmutatni: mi a magyar szabadság.

Andaházy titka.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Krúdy Gyula.

Az ügyvédi inrok nálunk talán három generációt át fogják emlegetni Andaházyt, a magyar szent korona és a kapcsolt részek legelegánsabb ügyvédi inrokat. Lehet, hogy nem is volt igazi ügyvédi inrok Andaházy, csak valami ázóltözetű herceg, aki unalmában közben vetődött és az ügyvédi inroki pályára adta magát, miután a városnál és a vármegyénél ötven esztendőre előre be van töltve minden állás. Az újszülött fiuk, amikor a keresztségben József, János vagy Lajos nevet kapnak, egyben el is határozza a komaság, hogy mi lesz egykoron a bámészködő csecsemőből. Nálunk nincsenek nagy álmaik, vágyaik az embereknek: a kis Jósákak többnyire szolgabírák lesznek a vármegyénél, a Jancsik a városnál öröklik apáik hivatalát... Nemesak habsburgi dinasztia van országunkban. Nálunk a legtöbb familia dinasztikus jellegű: földbírtok már nincs, az apák hivatalaikat hagyományozzák gyermekeikre. A nevezetes Kállayak kőtszáz esztendőn át voltak a megye alispánjai. De elszaporodtak s mindegyikből már nem lehetett alispán. Kisebb állomásokkal is meg kellett elégedniük: de a hetvenhenedik Kállay is mindig ur maradt...

Az ügyvédi inrokság se volt utolsó pálya. Nem tudom, vajjon még ma is oly tekintélyes urak az ügyvédi inrokok, mint az Andaházy Pál idejében voltak, de hát akkor mások is voltak a kancellisták. Az öreg Kanuthy a kaszinó alelnöke volt, míg napközben egy izraelita fiskálisnál pipázott.

És az öreg Bartos bácsi, az isaszeghi sas nem-e kidobálta az apám irodájából a noveletlen parasztokat, míg esténként a megye urai val mulatoit a nagyfogadóban? Az öreg Bartos általában becsület-sértésnek vette, ha a paraszt betolakodott a kancelláriába. A parasztnak odakünn a folyosón, mondogatta, míg szép szabályos fidibuszokat vágott és a dohányzásit friss dohánynyal látta el. Gyerekkoromban az ügyvédi inrokok mind esupa öreg bácsik voltak vidékünkön: azok az öreg bácsik, akiknek már az unokáik ültek a városi és megyei hivatalokban. Kanuthy György kezdte, ő szakított először azzal a tradícióval, hogy nemes ember csupán a maga házánál lustálkodhatik. Bizony lustálkodhat máshol is. A szép fehérhaju Kanuthyné még a püspök-nagybátyjának is megírta a nagy újságot: az én édes jó öregem hivaltalt vállalt! A püspök áldását küldte a hivatalhoz: „csak hogy megjött végre az esze Gyurinak! Labor senectuti optimum opsonium! A munka az öregségnek a legjobb orszonája.”

De még e kiváló öreg ügyvédi inrokok között is a legelső Andaházy Pál volt. A fiskálisok valóságos háboruztak érte, (abban az időben könnyű volt álláshoz jutni) még a jó Holéczy Simon is kijött miatta a nyugodtságából: „utóvégre az én vendégem Andaházy, mondta a kaszinóban, hagyjátok nálam. Kutya teremtettem!”

Kutya teremtettem! Mások tán cifrábban szoktak káromkodni, de Holéczy Simonnak ez is elég volt. Nagy haragot jelentet ez már nála. Sokan hatfontos ágyugolyókkal lövöldöznek a szunyog-csipésre is, de a jó ember csak a kezével hessogeti el a duruzsoló darazsát. Holéczy Simon pedig áldott jó ember volt. Már csupán nagy jó-ságáért is megérdemelte, hogy hozzája kerüljön az ügyvédi inrokok színe-virága, Andaházy Pál.

Mondtam, hogy eleinte álruhás hercegnok hittük Andaházyt? Nohát, ha nem is volt herceg, de a modora, fellépése, külseje olyan volt, mint egy grófé. Kopaszodó feju, sápadt arcu, karosu gavalér volt; hogy a felszemen üveget viselt, azt különösnek találtuk. Pompás ruhái voltak és ga-

szónokok. De ha ezek is le volnának örölve: akkor jön csak a feketeleves. Hiszen körülbelül kilencven határozati javaslat révén körülbelül kilencven záróbeszéd következnek. Ezt a zabuzogást nem lehet gyorsítani, kivárni. Akkorára a világ régen eszükéncszénégyet ír már.

Ha tehát a király az erősebb rendszabályok emberének megbízását ahhoz a föltételhez kötötte, hogy de aztán január elsejére meglegyen ám a szentesített ujonctörvény: akkor az erősebb rendszabályok emberének kénytelen-kelletlen meg kellett vallania, hogy ekkora hatalma nincs. Ezt nem Tisza István, de negyvenhárom Tisza István se csinálja meg. *Tehát így nem megy!* — kellett az urakodónak konstatalnia. De hát akkor mit érnek az erősebb rendszabályok? Akkor mégis csak okosabb olyan módot keresni, amelyik január elsejére a sorozást lehetővé teszi. Mert ez a fődolog. Ez az, amihez minden kombinációnak simulnia kell. S így határozhatta el magát a király, hogy *elindul visszafelé azokon a kombinációkon, melyek idáig a nemzeti jogok bizonyos mértékig való követeléseivel már kialakultak. Kezdi azon, aki a nemzeti jogok követelésében leginkább mértéket tartott: — Lukács Lászlón.* A pénzügyminiszter miniszterelnöksége egyszer már szinte holtbizonyosságnak látszott. Akkor is csak rajta mult, hogy nem lett miniszterelnök. De politikai körökben úgy tudják, hogy a király akkor meghallgatta ugyan Lukács László argumentumait, de azzal becsújtotta el, hogy *erre a témára meg tán visszatérünk!* Nos, most visszatérünk.

A legközelebbi órákban megkapja, talán már meg is kapta Lukács László a meghívót, hogy jelenjék meg a király előtt. Lehet, hogy a második kihallgatás alkalmával a királyi akarat rendelkezni fog Lukács Lászlóval. Ha nem, — akkor az urakodónak lépésről-lépésre tovább kell mennie visszafelé azok irányában, akik csak nemzeti engedményekkel vélik a válságot megoldhatónak. De ezen az uton kell haladni, ha január elsejére csakugyan szentesített ujonctörvényt akar ő felsége. Ez most a helyzet és kényszer, hogy bonyolultabb, mint valaha volt . . .

A mai kihallgatások.

Gróf Andrássy Gyula, gróf Tisza István és Perczel Dezső, mint Bécsből jelentik, a délelőtti folyamán hosszasan tanácskoztak. Tizenegy óra körül gróf Andrássy Gyula a Burgba hajtott és körülbelül ötnegyed óra hosszat időzött a királyi dolgozószobájában. Kihallgatása tisztán informatív

valérjaink irigykedve nézték sárga kabátját, amelyen nagy gyöngyházbömbök voltak. Nagy gyöngyházbömbök voltak sárga kabátján? — ugy-e bár nem csudálni való, hogy a hölgyek is gyorsan megkedvelték? Ha pedig hallottátok volna szép lovainál beszélni, amelyekkel egykor Sárosmegyében kocszított, vagy kastélyáról midőn beszélt, amelyben szüzege szoba volt és minden szobának másféle garnitúrája volt: bizony ti is épp úgy szerettétek volna, mint mi szerettük. „Szép vagyonkát vertem el!” — mondta és megelégedetten mosolygott, mintha a világ legtermészetesebb dolgáról beszélné. „A nők már sok főfájást okoztak nekem, — szolt máskor és simogatta a bajuszát. „Elvehettem volna a marokkói szultán lányát, de nem akartam török lenni! Majd elmésélem egyszer, hogy jártunk Marokkóban a szász trónörökösrel, akivel Afrikát beutaztam . . .”

Azt hinnék, hogy Andaházy Pál dicsekedve hazudott tán kalandos multait, hogy kis városkánkat elkábítsa? Dehogy is! Unottan és kelleetlenül beszélt multjáról és ha az urak és asszonyok nem bíztatták volna, tán negyedrészét sem tudjuk meg azoknak a kalandos eseményeknek, amelyek életében oly sűrűn előfordultak, mint Matskási bácsinál az ebédelés, aki tudvalegleg háromszor ebédelt egy napon. Negyvenéves volt, de háromszor annyit élt, mint az ősei.

— Az én őseim falusi birtokos urak voltak, nem láttak tovább a falujuk határánál. De nem is kíváncsiokak el az ősi földjükhöz. Csupán engem sodort el a vágy az apai háztól, — én is megbántam. Legjobb csendesen, ismeretlenül, félrevonulva éldögélni. Ha itt vénültétek meg köztek, örökké boldog ember volnék.

Igy beszélt Andaházy, a cigány tust húzott és az urak összekocintották poharaikat.

— Itt maradsz köztünk, ősem! Még meg is házassítunk, ha akarod — kiáltott lefélesen Kanuthy bácsi.

Andaházy fáradtan mosolygott:

— Olyan vagyok, mint a vándormadár.

természetű volt, s úgy látszik, gróf Andrássy Gyula nem is jutott abba a helyzetbe, hogy nyilatkoznia kelljen, vállalkozik-e kabinetalakításra vagy sem. Gróf Andrássy egyébként délután el is utazott Bécsből.

Gróf Tisza István féltizenkettőtől háromnegyed egyig volt a királlyal. Kihallgatásáról pozitív hír nincs, csak annyit mondott a reá várakozó tudósítónak:

— Döntés nem történt.

Perczel Dezső mindössze egy félórát volt kihallgatáson. Ugy látszik, a mai napon a király nem is akart dönteni, csak informálni kívánta magát. Erre vall az is, hogy minden valószínűség szerint további kihallgatások is lesznek s elsősorban valószínűleg Lukács László kap meghívást a királyhoz.

A főhivatalos tudósításokat a következőkben csoportosítjuk:

(Budapesti Tudósító.) Ma reggel ideérkeztek gróf Andrássy Gyula és gróf Tisza István, valamint Perczel Dezső. Szállásukon ott találták már a meghívókat a legfelsőbb kihallgatáshoz és pedig gróf Andrássy Gyula délelőtti 11. gróf Tisza István fél 1 és Perczel Dezső délutáni 2 órára. Gróf Andrássy Gyula kihallgatása délelőtti 11 órától délutáni egy-negyed 1 óráig tartott. Fél 1 órakor érkezett a Hotburgba gróf Tisza István, aki csak háromnegyed ketőkor távozott onnan, mire Perczel Dezsőt fogadta ő felsége. A kihallgatásról magáról mit sem hoznak nyilvánosságra. Döntés ma nem történt és holnapra is alig várható. Gróf Andrássy Gyula ma már elutazott, gróf Tisza István és Perczel Dezső alkalmassint a mai nap folyamán szintén elutaznak Budapestre.

(Magyar Távirati Iroda.) Ó felsége gróf Andrássy Gyulát egy óráig tartó kihallgatáson fogadta, amely avval végződött, hogy gróf Andrássy Gyula megbízást nem nyert. Délután 1 órára gróf Tisza István kapott meghívást a királyhoz. Gróf Tisza István kihallgatása körülbelül egy óráig tartott; a kihallgatás eredményéről semmi bizonyosat nem tesznek közzé. Perczel Dezső volt képviselőházi elnököt délután két órakor fogadja kihallgatáson a király. Perczel Dezső kihallgatása félórát tartott. Perczel Dezső semmi nemű megbízást nem kapott, amintohogy a mai napon döntés egyáltalában nem történt. *Valószínű, hogy még más államfértek is fognak meghívást kapni a királyi kihallgatásra.*

A főhivatalosok esti kiadásai jelentik: Bécsből gróf Andrássy Gyula délután 2 óra 20 perckor a bécsi gyorsvonattal Pólgárdira utazott. Gróf Tisza István és Perczel Dezső délután 5 óráig maradtak Bécsben és az 5 órai vonattal utaztak

Csahogy már nincsenek szárnyaim . . . Azaz nincs pénzem.

— Nincs pénzed? — mormogta Kanuthy és legyintett a kezével. — Az legyen a legkevesebb gond . . . Vidékünkön még az izraelitáknak sincs pénzükhöz. Pedig azoknak csak lehetne . . . Az itteni Rothschildot Csillag Mériának hívták. De az is régen volt. Rég elverte a vagyonát. Most a megyét szolgálja.

— Az már derék dolog, — kiáltotta Andaházy és kacagott. — Akkor itt maradok . . . Ilyen világot sehol sem találók.

Valóban azért maradt-e köztünk Andaházy, mert megtetszett neki vidékünk, remítően könynyelmű és szegény uraival, vagy az öreg ügyvéd irnokok tetszettek neki? Itt maradt és estéinkint sárga kabátjában, amelyen gyöngyházbömbök voltak, sétált a cukrász előtt. Az asszonyok abban az időben mind a cukrász elé kíváncsiokak és a lusta férjek, akik még néhány hónappal előbb ezidőtájt hálókatában üldögélték otthon és újságlapokat a legutolsó betűig kiolvasták, asszonyaikat sétálni vitték. Az Andaházy kedvéért mentek-e valamennyien a cukrász elé? — ki tudná azt? Az asszonyok szeszélye kitanulhatatlan. Talán azért mentek az asszonyok, mert mások is mentek . . . Az unalmas kisvárosi estében nagy esemény még a cukrász előtt való séta is.

A jó Holéczy is ott volt természetesen és ott volt a felesége is, a szép barna asszonyka. Holéczy Simi csendesen duzzogott, mint egy öreg kandalló:

— Az ember már nem is tarokkozhatik . . . Andaházy, te felgortogad az egész várost.

Holéczy névete csipete meg az ura karját: — Nagyon helyes. Legalább mi asszonyok sem unjuk agyon magunkat a hosszú estéken.

Andaházy komolyan lépegetett sárga kabátjában.

— Barátom, még a legszenvedélyesebb klubmannok is sétálnak olykor. Egyszer Párisban egy cserle-nek voltam tagja, hol a világ legtipikusabb kártya-örültjeit láttam; de csak éjfél táján egy-

Budapestre. Perczel Dezső legkésőbb holnap estig marad Budapesten és aztán Bonyhádra utazik.

Ó felsége a legközelebbi napok folyamán alkalmassint több magyar államférteket fog fogadni.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma este Bécsbe utazott, ahol holnap délelőtt a király kihallgatáson fogadja.

Semleges kormány.

A *Neue Freie Presse* a következőket írja:

Gróf Andrássy Gyula, Tisza István és Perczel Dezső ma reggel királyi meghívásra ideérkeztek és őket a király a nap folyamán különkihallgatáson fogadja.

Azt hiszik, hogy ennek a kihallgatásnak irányadó befolyása lesz a következőkben fejleményekre. Magyarországon általánosan már abban az irányban várják a döntést, hogy a király Tisza István grófot fogja a kabinetalakítással megbízni és ő ezt a megbízást elfogadja.

Be kell azonban várni a mai kihallgatások kimenetelét, mert némely jelek arra vallanak, hogy talán előbb mégis egy semleges átmeneti kormány intérmézőjéhez fognak folyamodni és hogy a mai kihallgatások ennek csak előkészítést kepeztek. Semmiesetre se fogják azonban engedni, hogy a mai állapot sokáig tartson, és az új magyar kormány megalakítását küszöbön állónak lehet tekinteni.

A lap Lukács Lászlót említi, mint azt a magyar politikus, akivel egy semleges átmeneti kormány megalakítását megkísérlték. De az átmeneti kormányelnök-jelöltek közt Perczel Dezsőt is kombinálja.

Lapzártá előtt a *Neue Freie Presse* egy értesül, hogy bécsi politikai körökben elterjedt hírek szerint a király holnap gróf Tisza Istvánt fogja magyar miniszterelnökké kinevezni.

Minisztertanács.

Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett s amelyben folyó ügyeket intéztek el.

A szabadelvű klubból.

Ma délelőtt azt hitték, hogy már tudnak mindent, estélig megtudták, hogy nem hihetnek semmit.

A szabadelvűpárt eddig se volt nagyon el-kényeztetve információk dolgában a vezetők részéről, de azért emyire semmit, mint most, még sohasem tudtak.

A klubban valóságos ünneplése volt ma az újságíróknak. Kényeztetették őket.

— Ugyan kérlek, nem tudsz valamit Bécsből? — kérdezett egy volt miniszter barátságosan. — Tudni ugyan nem tudok semmit, de nem

két órahosszat. Addig ők is úgy éltek, mint a többi emberek. Mig itt ti reggeltől estig folyton kártyáztok.

— Ön sohasem kártyázik! — szolt Holéczy né és meleg tekintetét Andaházyra függesztette. (Be nagy szerencsés volt ennek az Andaházynak! — mondogatták a rossz nyelvek.)

— Fájdalom, már nem, — felelt sokatmondólag Andaházy. — De még egyszer szeretnék játszani. Csak még egyszer. A montecarlói bankot szeretném megostromolni. Kitűnő szisztémám volna hozzá. Egy angol lordtól vettem az utolsó Napoleon d'or-omon.

— Az utolsó aranyadat bizony más helyre is tehetted volna. — szolt nevetve a jó Holéczy. — Dunába vizet!

Andaházy a szemüvegén át komolyan nézett Holéczyra:

— Biztos szisztéma. Kines, aminek az én kezemben nincs értéke. De ha egyszer egy jó barátom meg akarna gazdagodni, szívesen a rendelkezésére bocsátanám a titkomat.

Holéczy né megrántotta az ura karját. A hitvány kis város lámpásai busan fényltek a fák között, az iromba kövezetet kopogtat a lépések. — Meggazdagodni! — sóhajtott az asszony és összerázkódott.

A jó Holéczy legyintett a kezével: — Bolondság! — Jobb, ha nem is beszélünk róla.

Andaházy szomorúan bólintott: — Igazad van: bolondság.

De mikor hazamentek, otthon az asszony, mint egy hizott kis kanári, elhelyezkedett ágyában, sokáig gondolkozva nézett a kopottas székre és szekrényekre.

— Meg lehetne próbálni! — mondta, mikor a jó Simon elfújta a gyertyát.

— Mit? — kérdezte Holéczy. — Amit Andaházy mondott. Hátha, Simon. Holéczy dörögött valamit, aztán a falnak fordult.

ardom el, miként te se szóltál, kegyelmes uram, mikor még te tudtál valamit!

A kíváncsiság óriásiag nőtt a tájékozatlansággal, úgy hogy a leghitványabb kacsák is követőre lud számban magas áron keltek el a vásáron.

Az egyik kacsa, mely legmagasabban repült és legtovább tartotta magát a levegőben, az volt, hogy gróf Tisza István már ki van nevezve miniszterelnöknek.

Ezt a kacsát csak villamos erővel lehetett kivégezni. A táviródrót meghozta a kétségbevonhatatlan hírt Bécsből, hogy gróf Tisza István délután 5 órakor hazautazott, még pedig Budapesten át egyenesen megy — Gesztre.

A másik kacsa jelentette, hogy Lukács László meg van hívva a királyhoz holnapra és már utban van Bécs felé. Ezt a kacsát maga a pénzügyminiszter lőtte le — váratlan megjelenésével a klubban.

Aztán mondogatták, hogy Wekerle következik a miniszterelnöki felhajtásán. De csakhamar kiderült, hogy Wekerle sógoránál időzik, a temesvári főispánnál, már két hete és csak mint publikum élvezi a lapok válsághireit.

Mi lehet tehát igaz?

Szell Kálmán is itthon van, nem ment el Bécsbe. Mintha egy súlyos lidérenyomástól szabadult volna meg, oly derült arccal beszélget Falk Miksával — a régi időkről. Ma délután összehívta a kigondoló-bizottságot ülésre, ahogy előre meg volt állapítva, de minthogy két tagja: gróf Andrássy Gyula és Tisza István ma Bécsben volt, az ülést nem lehetett megtartani.

— Görögországban hét bölcse elég volt meghódítani a világot, nálunk kilencen se tudnak kisútni valami bölcseséget — mondja egy professzor, ki nehezelt Szell Kálmánra, hogy nem vállalkozott rá, hogy az ország megfenekelett szerkerét kihuzza a kátyuból.

— Hja, fiam — feleli Szell Kálmán — bajos a kocsit igazítani, mikor nincs egyszerű akarat és az egyik jobbra, másik balra huzza a rudat.

A szabadelvűpárt legutóbbi huzavonására csakugyan ráilék a cigány régi szimbolikus meseje. — Hosszu vándorlása közben találkozik egyszer a nyárral és a téllal, de fel se veszi hatalmukat. Hetykén halad el mellettük, rájuk se hederít. De mikor a széllel találkozik, megsüvegezi alásan és meglapul előtte.

— No ezt megkeserülöd, csicsó — förmed felé a nyár — rád ereszttem legtüzesebb sugaraimat és leégtem testedről a bőrt.

Ha az asszonyok agyveteje olyan volna, mint a férfiaké, soha többé nem beszéltek volna az Andaházy titkárról. Titok, titok. Ha ő tudja a meggazdagodás kulcsát, próbálja meg maga. De hát hogy próbálhatná meg, mikor nincs hozzávaló pénze? Talán, ha az öreg Matskási bácsinak jutott volna eszébe valami titkot rejtőjeit, senki se lett volna kíváncsi a titkára. De Andaházy, az más volt. Hisz az egész élete csupa titokzatosság.

Egy pár nap mulva a kaszinóban Fóthi Gyurka félrehívta Andaházyt:

— Pali, hallottam valamit a titkódról... En ma-holnap tönkremegyek. Valahogy segíteni kell magamon. Légy szives, segíts rajtam.

Andaházy megigazította a szemüvegét.

— Szívesen közölném veled, pajtás, de azt ugyse tudná más megcsinálni, mint egyedül én magam... A roulette-et ismerni kell. Te pedig bizonyára nem ismered.

— Nem, — vallotta be Fóthi György. Majd elgondolkozva tette hozzá: — Hisz végszükségben együtt is elmehetnénk oda... Nekem már úgyis mindyog. Félésztondóval előbb dobolnak-e ki a géoi tanyából, vagy félésztondóval később. Segíteni kell magamon, vagy főbe lőhetem magam.

— No azt ne. Kér volna a szép gyerekeidért, — morogta Andaházy. — Majd elgondolkozom a dolgon...

Ha egyáltalán lehetett még a tisztelet, amit az ügyvédi írnokok elhete iránt éreztek, ezután még többre tartottuk a mi Andaházyunkat. Hogyne! Hisz, ha akarná, gazdag emberré tehetne itt mindenkit. Az arany patakokban ömlik ott a messze Délen. Mit árt az a tengernek, ha a felhő máshol ereszt le esőjét, megtermékenyítve a szomjas földeket! A tenger azután is tenger marad. Csak egy-két mázsa aranyunk volna, majd tudnánk vele gazdálkodni, hogy mindenkinek jutna.

A kaszinóban esténként népes viták folytak az Andaházy titkárról, az asszonyok pedig a cukrász előtt báronyos pillantásaikkal rossz hírbe

— Bánom is én — mondja a cigány — csak ott ne legyen a szél.

— En meg holtra dermesztelek — üvölt rá a tél — és megfagyasztom testedet hideg ujjaimmal.

— Bánom is én — vonogatja vállát a cigány — csak ott legyen a szél.

A szabadelvűpártban is hol meleget, hol hideget fujnak mostanában és azt kívánják, hogy ott is legyen, meg ne is legyen ott Szell Kálmán, ki ma korán hagyta el a klubot.

Utána Apponyi is elsieltett a nagyterem ajtaján.

— Talán nem megy ő is Bécsbe — talál-gatták.

— Dehogy megy, csak kilép a klubból — holnapig, majd visszajön megint, ne féljete — tréfálozta az ő-liberálisok, kik neszét vették, hogy gróf Tisza István kinevezése valóban meghiusult Bécsben.

— Mi lehet az oka? Mi történt? — hangzott mindenfelől. — Baj van, ha ő se vállalkozhatott odafönt.

Délben még gróf Khuen-Hederváry a miniszterelnöki palotában azt beszélgette barátainak, hogy gróf Tisza István kinevezése bizonyos.

— Minden órában várom a telefonüzenetet Bécsből, — mondta — hogy a hivatalos lapnak elküldjöm a közleményt.

A bécsi újságok is közlik mai estilapsaikban, hogy Tisza deználása befejezett tény és ezen hír hivatalos megerősítése már holnapra várható.

A válság megoldása így is kétes volt, de még bizonytalanabb lett a helyzet azáltal, hogy az új kormány kijelölése ismét késik.

— Kezdődik a provizórium — rémitgették egymást némelyek.

— Várjátok be gróf Andrássy Gyulát és Perczel Dezsőt, akik állítólag már a kétórai gyorsvonattal elutaztak Bécsből és így 7 órakor megérkeznek.

De hiába várták, egyik se jött. Vidékre utaztak, hogy ne találkozzanak senkivel. Valami mély titok lappang a bécsi halogatás mögött. Később járt az idő s lassankint kezdtek szédülni a honatyák. Többen azonban visszamaradtak.

Hátha előjön Tisza Pista a klubba, ha megérkezik és elmondja a történeteket? — remélték. Ebben is csalódtak.

Most már csak az bizonyos, hogy semmi se bizonyos. Valami meglepetés készül. *Kubinyi*

keverték városunkat. De Andaházy hallgatott és mosolygott. Még a szép Holéczy né is busan sóhajtott fel egyszer: hiába, a marokkói szultán leányát is elvehette volna, ezt ugyan nem lehet egykönnyen lekapni a lábáról. Persze, csak úgy tréfásan gondolta ezt Holéczy né, hisz a marokkói szultán leánya tán mégsem ért annyit, mint ő.

... Persze, hogy nem ért annyit. Dehogy is ért annyit! Hisz, ha Holéczy né akarta volna, hát hamarabb is bekövetkezett volna az, ami korai tavasszal megessét. Andaházy eltűnt a városból és vele Holéczy né is. Mondták, hogy eltűnésük előtt az asszony célesen az urától néhány ezer forintot cskát. A jó Simon ki nem mozdult házából és barátainak, akik felkeresték, szomorúan mondta:

— Bolondá tette szegény Juliskám az a gazember, Monte-Carlóból kaptam tőle tegnap levelet...

Monte-Carlóból! Tehát mégis odamentek! Még a rozsaszájú öreg nének se szidták annyira Juliskát, mint azt egyébként tették volna. Vajjon meggazdagodik-e ott Juliska? Ha visszajönne egy millióval, nem-e bocsátanánk meg neki ruindnyáján? ...

De Juliska nem jött vissza a millióval. A jó Simon hetek mulva könyörgő leveleire érte utazott és hazahozta. Még a szigorú erkölcsű Matskási bácsi is, a Juliska anyai nagybátyja, megbocsátott neki:

— Hugom, te az arany ördögének áldozata vagy! Az arany ördöge még a szellem ördögénél is erősebb. S így nem esoda, hogy itt hagyta egy időre Simont, — így svólt a híres Matskási és bizony nem akadt senki, aki meg ne bocsátott volna Juliskának. De Juliskából soha se lehetett kicsikarni egyetlen szót sem, hogy valóban az arany ördöge volt-e ami megtántorította, vagy pedig valami más ördög. Hisz anyai ördög leselkedik ránk, hogy nem esoda, ha megtántorítanak néha.

Géza, ki legtovább maradt Tisza hűséges csatlósaival a klubban, mindenek dacára fenntartotta Tisza István biztos kinevezését, mit szerinte azért titkolnak, nehogy újabb akadályokat górdíthessenek kabinetjének megalakítása elé, mint ahogy ez legelső deználása alkalmával történt.

Csakhogy ez hiu reménynek bizonyult. Már oltogatták a lámpákat, mikor jött a hír, hogy a néppártnak sikerült bécsi összeköttetési segítségével megakasztani gróf Tisza István jelölését.

Azután megjött a másik hír, hogy gróf Khuen-Hederváry a késő órákban kapott meghívást ő felségéhez a holnapi napra és már el is utazott Bécsbe.

— Akkor jó éjszakát! Ne várjunk tovább — mondták a késői virrasztók és lábujjhegyen elhagyták a termet.

A sötét klubban pedig mintha Petur bán tulvilági hangja hallatszott volna a távozóik után: „Hazám, jó éjszakát!“

A szabadelvűpárt katonai programjának megállapítására kiküldött kilences-bizottság ma Szell Kálmán elnökletével újra összejött. Mivel azonban a bizottság két tagja, Andrássy Gyula és Tisza István grófok, Bécsben időztek, Hieronymi Károly pedig távolmaradt, elhatározták, hogy ma nem tartanak ülést, hanem holnap délelőtt 11 órakor folytatják a tanácskozást és pedig akkor tekintet nélkül a jelenlevők számára.

Tisza és Perczel megérkezése.

Gróf Tisza István és Perczel Dezső ma este 9 óra 5 perckor Budapestre érkeztek a nyugoti pályaudvaron, ahol Hellai Ferenc képviselő várta őket. Az érkezők egyenesen a szabadelvű pártkörbe hatattak, ahol már egy lélek sem volt a *Politikai Értesítő* munkatársán kívül, akinek alkalmá volt úgy gróf Tisza Istvánnal, mint Perczel Dezsővel beszélni. Gróf Tisza István kijelentette, hogy ezidőszerten nem lehet semmi elé közlést, azokat a híreket azonban, amelyek döntésről és így az ő kinevezésének befejezettségéről szóltak, a aptalanoknak jelentette ki. Döntésről tehát ezidőszerten még szó sincs. Perczel Dezső kihallgatása tisztán informatív jellegű volt, és mint mondta, a komolyságnak még csak látszatával sem bírnak azok a kombinációk, amelyek az ő kihalgatását a Ház elnökségével hozták kapcsolatba. Azt is jeleníti a *Politikai Értesítő* hogy úgy Tisza, mint Perczel a felség előtt a kabinetkérdés megoldására vonatkozólag még más kihallgatások szükségességét hangsúlyozták, és azt hogy egy kevésbé pronóhszírozott államterfival tétések még egy kísérlet a békés kibontakozásra. Ezen államterfiv pedig Lukács László pénzügyminiszter, aki még az éjszaka tolyamán Bécsbe utazik és előreláthatólag ő lesz az új miniszterelnök.

Ezzel szemben félhivatalosan kijelentik, hogy nem felel meg a valósággnak az a hír, mintha Lukács László pénzügyminiszter szintén Bécsbe utazott volna.

A függetlenségi táborból.

Sokan és meglehetősen izgatottan tárgyalták ma az egymás után érkező híreket a függetlenségi pártkörben. A mai est valósággnal a tarka hírek születési estünnepe volt. Kombinációk pattantak ki mindenünnen s hogy az egyik kalandos kombináció félröppent a levegőbe, legott jött a másik, amely agyonnyomta az előbbit. Szürke és színtelen buborékok játéka...

A helyzetéről esett a legtöbb és a legkalandosabb kombináció. Nyolc óra felé hozták hírül, hogy a Tisza miniszterelnökségéből nem lett semmi. A hírről senki sem tudta, hogy igaz-e, nem-e, de a fantázia legott hozzáfűzte a következő, különben igen helyes találgatást:

— Tisza bizonyosan azt mondja majd, hogy őt nem is azért hívták, hogy megkínálják a miniszterelnökséggel. En pedig azt mondom, hogy a felség csak nem hívta azért, hogy egy félórát elbeszélgessen vele az ősi esőről. Tiszánál jobb társalgó még akad ebben az országban is. Világos, hogy Tiszát azért hívták, hogy valami praktikus megoldási módot ajánljon s bizonyos, hogy ő is, Perczel is megtették előterjesztéseiket, melyek azonban nem vezettek célra, vagy legalább is nem vezettek arra az eredményre, melyet a korona várt. A koronának nem erőszak és nem erőszakkal megszerzett indemntty kell, hanem újonc. Újoncot pedig senki sem tudott ígérni. Így

aztán a két férfi olyan embert ajánlott, aki legközelebb áll hozzájuk s aki békésebb színezetű, mint ők.

— Hát ki az az ember? — kérdezték többen.

— Az az ember nem lehet más, mint Lukács László.

Ezen a kombináción aztán elmerengtek, mig nem híre jött, hogy Lukács csakugyan Bécsbe megy az éjjel.

— No ha Lukács megy, — mondták, — akkor bizony most már, hogy Tiszáéknak megint nem sikerült a kibontakozás módját megtalálni.

— De sikerült — vetette közbe egy másik — a szabadelvűpártnak újabb kudarcot szerezni. Ilyen módon pompásan föl volt építve a kombináció. Senki sem kételkedett benne, amikor megint újabb hír érkezett:

— Wekerlét is Bécsbe hívták.

Kossuth Ferenc erre a hírre megszólalt:

— Semmi közünk, akár Tisza, akár Wekerle. A mi harcunk nem megy személyek ellen, hanem a nemzet törvényes jogaiért.

— A dolog nem egészen van így — veti elleni valaki. — Nekem Tisza még akkor sem kell, ha békével jön. Nála a béke csak köpönyeg, mely alatt a vihart rejtegeti. Liberálismusában is sok a hamis akcentus. Mielőtt Bécsbe ment, nagyon kereste a néppártiak barátságát...

Igy hőmpolyógnak egymáson a kombinációk és váltakoznak a legtarkább hírek, melyek végre ott érik el telőpontjukat, mikor valaki így szól:

— Szó volt egy *Andrássy-kabinetről* is. Tisza lett volna benne a belügyminiszter és *Khuen-Héderváry* Károly a király személye körüli miniszter.

Itt már kimerülnek a kombinációk. A legutolsó fákó buborék is szétpattan a levegőben...

Az emberek most a pestvármegyei határozatról beszélnek. Vigasztalják magukat, hogy a hivatalos apparátus nyomta el Kossuth Ferenc indítványát. Nem is felebezik még a határozatot, mert nem akarják éppen *Héderváry* Károly határozatát provokálni.

A delegációba való bemenetel kérdése körül is sok vita esik. A párt zöme be akar vonulni, a kisebbség pedig avval érvel, hogy ez, harminc év után, legalább is következetlenség volna.

Utóljára még kegyeletlen munkát is végeznek. Elhatározzák, hogy *Ruttkayné Kossuth* Lujza siremlékének leleplezésére, holnap testületileg vonul ki a párt a kerepesi temetőbe, ahol *Szatmári Mór* mond emlékbeszédet.

Pestvármegye nagy napja.

Az ország közvéleménye ma Pestvármegyén csungott. Mit fog az ország első megyéje határozni? Mi lesz a sorsa Kossuth Ferenc indítványának? Milyen példát ad Pestmegye a többi megyének? Nos, Pestmegye ezen a mai napon sok izgalommal, de kevés örömmel szolgált a nemzetnek. Három, újra kiírjuk: *három szótöbbséggel napirendre tért Kossuth Ferenc indítványát fölült s még ehhez a három szótöbbséghez is csunya kétség férközik*, mert a két szavazategyező közül az egyik *három szótöbbséggel* jegyzett az önkéntes adófizetések megtiltása ellen, míg a másiknak jegyzése szerint *két szótöbbséggel* volt azoknak, akik az önkéntes adófizetések átvételét meg akarták tiltani. A közgyűlés ennél fogva nagyon zivatáros és nagyon csunya hangulatban végződött. Az ülésről tudósításunk a következő:

A vármegyeház nagyterme sűrűn megtelt bizottsági tagokkal, akik már a közgyűlés megnyitása előtt élénk vitában tárgyalták a mai nap főeseményét, Kossuth Ferenc indítványát, hogy a vármegye a hatósága területén lévő városok és községek előjáróságainak tiltsa meg az országgyűlésileg meg nem szavazott állami adók beszedését. Az indítvány mellett és ellen sokat beszéltek már az ülés előtt és sokan azt akarták hatni a bizottság tagjaira, hogy ha az indítványt keresztülmegy, akkor a kormány megtagadja a dotációt s a megye nem tudja majd fizetni a tisztviselőit.

Izgalmas hangulatban nyitotta meg *Beniczky* Ferenc főispán a közgyűlést. Először az alispáni énekeses jelentést és a számo-kérészek jelentését olvasták föl, amelyeket azonban nem hallgatott meg senki. Azután egy pár kisebb ügyet intéztek el és közben megválasztották az alsó-dabasi járás főszolgabírájának ifjabb *Tesszary* Lászlót, szolgabírájának pedig *Meskö* Rudolfot.

Majd áttértek a Kossuth Ferenc indítványára.

Az indítvány felolvasásánál viharos élénzés zúgott föl. „Elfogadjuk“, „Egyhangulag elfogadjuk!“ — kiáltottak mindenfelől.

Kossuth Ferenc indítványát így okolta meg: Axiómaszerű igazság az, hogy a vármegyék századok óta az alkotmány védőbástyáit képezik. E védőbástyák nélkül nem lenne már szabadságunk, nem lenne alkotmányunk, nem lenne még az a csonka államiságunk sem, amely ma van. A vármegyék jogaival kötelességük is járnak, amelyeknek teljesítése tarja érvényben a jogokat, míg ellenben elhanyagolása holt betűvé változtatja azokat. Mostani alkotmányunk az állam minden erejét az uralkodó kezébe tette le, aki azt gyakran idegen tanácsosok befolyása alatt érvényesíti a nemzet ellen. A nemzetnek egyetlen védőfogvere az adó és az ujjon megtagadása. E jogokat és fogverekeket az 1877. évi X. törvényeikk teljes mértékben biztosítja, az 1886. évi XXI. törvényeikk egyenesen főlhatalmazza a vármegyéket, hogy félretegyenek minden oly felsőbbbségi rendelettel, mely meg nem szavazott adókat és meg nem ajánlott ujoncokat követel. Elvitázhatatlan tény, hogy az adó nincs megszavazva, a vármegyének tehát nincs joga azt beszedni. Nem lehet megengedni, hogy kerülő uton az ország védekezése meghiusítassék. Pestvármegye előljárt mindig a törvénytelenségben és jogvédelemben, nem ejtse ki tehát kezéből most se a nemzeti zászlót. Ajánlja indítványát elfogadását. (Zajos helyeslés.)

Freysinger Lajos sajnálattal jelenti ki, hogy nem járulhat hozzá Kossuth Ferenc indítványához. A magyar állam háztartását megállítani nem lehet semmiféle obstrukcióval. (Nagy zaj.) Nem a párt, hanem a magyar állam érdekében beszél. Nem akarja ennek az eljárásnak rontó hatását a nép közé bevitni. (Nagy zaj. Eláll.) Mert a nép lassanként azt hiszi, hogy nem kell adót fizetni; a végrehajtó azonban majd megjön s a nép anyagilag tönkre lesz téve. Fejtegeti az obstrukció helyetelex irányba való terelődésének káros hatásait, miközben nagy zaj támadt s éljenek Kossuth Ferencet. Freysinger különösen arra vet szult, hogy a kisebbségek sohasem szabad megállítania az állam-élet rendes menetét. Kossuth Lajosnak is az volt a főelve, hogy sokkal nagyobb hiba, el nem menni a végéig, mint tulmekni a végéig. *Ma még nem jött el az ideje a végső ellentállásnak, tartsuk ezt akkorra, a midőn eselleg az erőszak fog jönni.* A csendes munka olvázta, amit erőszakkal el nem lehetett végezni. Az indítvány nem felel meg a törvénynek, mert az nem szól az önként fizetett adókról; az indítvány elfogadása bonyodalmakat okozna, fölösleges, az ügyet előbbre nem viszi s így kéri a mellőzését. (Nagy zaj. Eljen Kossuth Ferenc!)

Holló Lajos szerint az indítvány ellenzői kifejezték egy nagyon lényeges körülményt: azt, hogy Pestmegye már határozott a nemzeti követelések mellett, amikor is a kisebbség obstrukciójára néve kimondotta, hogy ahhoz hozzájárul s helyesli. Legyen tehát következetes a vármegye. Ha — ugymond — a vármegye nem marad következetes, megtagadja az előbb hozott határozatát és nagy következetlenséget tanúsítana. Hiszi, hogy Pestvármegye, mely mindig előljárt, most is példát fog adni az ország törvényhatóságainak s ezért ajánja elfogadásra Kossuth Ferenc határozati javaslatát.

Prónay Dezso azt mondja, hogy ő nem is szólalt volna föl, ha nem jeleztek volna Kossuth indítványát törvényellenesnek. Kimutatja, hogy az alkotmány szerkesztése az adó megszavazása vagy megtiltása. Régi törvényeink s így az 1864. II. t.-c. határozotan kimondják, hogy az, aki meg nem szavazott adókat beszed, hűtlenséget követ el. Ezért bizik a közgyűlés többségében, hogy Kossuth indítványát megszavazza, mert ha nem is szavazza meg, akkor is fönnáll a törvény. Ő a maga részéről csakis szuronyokkal engedne a szerinte törvénytelen intézkedéseknek. (Zajos taps, éljenek.)

Dr. Kégl János monori ügyvéd ezután a javaslat ellen beszélt, de oly zaj fogadta, hogy beszédéből csak keveset lehetett hallani.

Gróf Teleki József szerint szavazásra kerülhet már a javaslat, mivelhogy a vita már ki van merítve.

Beniczky főispán jelzi, hogy gróf Teleki József névszerinti szavazást kérő ívet nyújtott be, minél fogva elrendeli a szavazást.

Zajos kiáltásokkal fogadták a főispáni enunciaciót. Percegek tartott a lárna és zsvaj, míg végre hozzákézdhettek a névszerinti szavazáshoz. Az ellenzék rendes föllállással kívánt szavazni, míg a többiek ragaszkodtak a névszerinti szavazáshoz.

A főispán ismét elrendeli a szavazást. Aki Kossuth indítványát elfogadja, igennel, a többiek nemel szavaznak.

Nagy zajban kezdték meg a szavazást. *Fazekas* Ágoston főjegyző olvasta a névsort. Az igennel szavazókat erősen megéljeneztek. Aki nemel szavazott,

rákialítottak *hazaáruló, ki vele, pfwj!* Az indítvány ellenzői is megsokalták a dolgot s minden nemmel szavazót megéljeneztek. A végén már a karzat is éljenezte az igennel szavazókat és abugolta azokat, akik nem-mel szavaztak. Komolyabb összetűzés csak *Tesszary* László szavazatalán volt, aki először tévedésből ifju *Tesszary* László helyett szavazott. A megyebizottsági tagok szavazása után az eredmény ez volt: 116 igen és 91 nem. De hátra voltak még a tisztviselők. A tisztviselők között elsőnek *Fazekas* Ágoston főjegyző szavazott, aki egy széken állva olvasta a névsort. Harsány hangon kiáltotta: *hogy igen.* Dörgő éjenezés és taps követte a szavazatot, de a főjegyző tojével és kezével tiltakozott. A bizottsági tagok észrevették, hogy a főjegyző tévedésből mondott igent s meg akarja korrigálni. Percegek nem hagyták szóhoz jutni. A főispán hiába csöngtetett, a bizottsági tagok éljeneztek és tapsoltak s azt kiáltották:

— *Nem lehet visszavonni, nem szavazhat kétszer.*

Amikor egy pillanatra elült a zaj, a főjegyző ujra olvasta: *Fazekas* Ágoston s nemmel szavazott. Utána szavazott *Kemény* Kálmán első aljegyző. Ő is először igennel szavazott s hasonló körülmények mellett *korrigálta* a szavazatát nevre. A tisztviselők közül csak kettő szavazott igennel.

Amíg a szavazatok számát összeolvasták, a bizottsági tagok, folytonos kiáltozással zavarták a munkát. Összetűzték egymással. Az emberek háborogtak, mert egyik párt sem tudta, hogy melyik van többségben. Az egyik bizottsági tag kiállott a közepre s úgy kiáltotta:

— *Gazság! A főispán csinálta az egészet!* A főjegyző is igennel szavazott s csak mikor a főispán ránézett, vonta vissza a szavazatát.

Beniczky Ferenc főispán erre megrázta a csengett s erős hangon kiáltotta:

— Senki sem mondhatja, hogy nem vezetem mindenkor pártatlanul a közgyűlést. Senkinek sincsen joga, hogy hazafiatlansággal vádoljon. Vagyok én is olyan jó hazafi, mint bárki ebben a teremben. Megmutattam ezt akkor is, amikor még az urak pályában voltak s amikor nem kiabálással kellett a hazafiságot bizonyítani, hanem a nyakváltó játszót az ember.

— *Éljen a főispán!* — zúgták a bizottsági tagok, de az ellenzékiek *puji* kiáltottak. Megakadtak a szavazatok összehámlálásánál is. *Fazekas* Ágoston főjegyző jegyzése szerint Kossuth indítványának volt két szótöbbsége, *Kemény* Kálmán aljegyző jegyzése szerint Kossuth indítványát három szóval megbukott. A főispán az utóbbi jegyzést fogadta el s kihirdette, hogy összesen szavazott 239, még pedig 118 igennel és 121 nemmel. Így a közgyűlés az indítványt nem fogadja el.

Retenesen zúrvár támadt erre a kijelentésre. *Hazugság, gazság!* kiáltották összevissza. Az egyik bizottsági tag össze akarta tépni a szavazatok jegyzékét, de a főjegyző magához vette. A főispán pedig az eredmény kihirdetése után eltávozott. Csak lassan oszlottak szét a bizottsági tagok s még a folyosón is izgatottan tárgyalták a szavazás eredményét.

Le a kézzel!

Újvidékről jelentik: Magyarország nemzeti-ségei nevében a *Narodnoszt* a meghatározottabban elítéli *Luengernek* a magyar állam alkotmányára és integritására ellen való dhöngését és Luenger a következő szavakkal utasítja rendre: *Le a kézzel Magyarországról!* Ugyanez a lap helyteleníti a karlecezi szerb metropolitai iskolatanács eljárást, mely a közoktatásügyi miniszternek fölszólítását, hogy a szerb iskolák vegyenek részt a Deák-ünnepségen, elutasítólag intézte el.

Az adófizetés csökkenése.

A szlovéniai adóvédelmek, mint *Eszék*ről jelentik, a törvényen kívüli állapot folytán föltűnő visszaesést mutatnak. Egyedül Szerémsvármegyében, melynek lakossága az országban a legjobb módú, háromszázezer koronával kevesebb a jövedelem. Ezzel szemben *Eszék* városában az adójövedelem csak negyvenezer koronával maradt hátra. Az exekutív uton való adó-behajtást nagy aggodalommal várják.

A vidék állásfoglalása.

Baranyavármegye törvényhatósága, mint Pécsről táviratozzák, báró *Fejérváry* Imre főispán elnöklote alatt népes közgyűlést tartott. A közgyűlés az önkéntes adófizetés mellett szavazott, a harmadéves katonák visszatartása ellen és a nemzeti követelmények mellett. Az országgyűléshez intézett és pártolás végett megküldött átiratokat hozzászólás nélkül egyszerűen tudomásul vette. A közgyűlés továbbá az ex-lexet határozatlan kárhóztatja és elítéli. *Mándy* Samu szerint a nemzet törekvései ex-lex nélkül is megvalósíthatók.

KÜLFÖLD

A cár Oroszországban. Még mindig nem bizonyos, hogy a hatalmas uralkodó elmegy-e Oroszországba, nem riasztja-e vissza a világ leg hatalmasabb urát az orosz szocialisták csoportja. *Morni* külügyminiszter tegnap este Párisba utazott és ma a királynak, kit Párisba kísért, jelentést tesz. De hogy miről, azt nem tudni, valószínűleg a cár római utjáról.

A *Times* és a *Petit Parisiennek* az orosz cár oroszországi utazására vonatkozó jelentésével szemben sem az orosz kormány, sem az orosz külügyminiszter nem kételkednek, hogy az utazás nem-sokára megtörténik. Megállapítandó még az időpont és az utiterv, amire vonatkozó végérvényes határozást az orosz cár fönttartotta magának.

Másrésről azonban a párisi *Figaro* értesüléséből az derül ki, hogy a cár — legalább egyelőre — nem utazik Rómába. A *Figaro* szerint a cár mindaddig nem fog Rómába utazni, amíg a személyét sértő szocialista izgatás nem szűnik meg. A látogatás elhalasztása nem érinti az orosz és az orosz udvar jó viszonyát. A cár nem teheti ki magát esetleges sértséknak, amelyek Oroszország tekintélyének árthatnának.

Róma, október 12.

Az *Italie* szerint *Dolgorucki* herceg ma este San-Rossoróba érkezik. A herceg, hir szerint, *Miklós* cárnak *Viktor Emánuel* királyhoz intézett levelét hozza, melyben meg van állapítva a császár látogatásának időpontja. Mint a lap jelenti, *Miklós* cár utazását *Lokukine* orosz rendőrigazgató jelentése következtében elhalasztották. A *Giornale d'Italia* szerint *Nelidov* orosz nagykövet tegnap elrendelte, hogy az orosz cár tiszteletére szándék reggeli előkészületeit szüntessék be. A nevezett lap arról is értesül, hogy vagy 50 ideérkezett orosz rendőrgyőnk visszatért Oroszországba.

Az angol kabinet rekonstruálása. Az angol kabinet körülbelül ismét teljes. *Salisbury* márkít, az elhunyt ex-miniszterelnököknek a fiát ki-nevezték titkos pécsetőr-lordnak és tagjává lesz a kabinetnek, melynek most tizenkilenc tagja van. Ezt a hivatalt 1900-ban az elhunyt *Salisbury*, majd pedig *Balfour* viselte. Hir szerint még a következőket nevezték ki: *Bretmant* tengerészeti államtitkárrá, *Lee* kapitányt az admirális civil-lordjává, ifj. *Browney-Davenport* a hadügyminiszterium pénzügyi titkárává, *Balcarrest* lordot kincstári lordáé és *Hamilton* márkít udvari kincstárnokká. E kinevezések közül négy parlamenti pótválasztást tesz szükségessé.

A pápa és Oroszország. A római *Italie* oly hirt közöl, mely elég érdekes és meglepő ugyan, de megerősítését meg kell várunk, bármily jó forrásból származik is. X. Pius tudvaleg több ízben nyilatkozta azt a szándékát, hogy a velencei pátriárkai méltóságát megtartsa. Ez óhajtsának azonban szinte elháríthatlan akadály gördült az útjába. A velencei püspököknek, aki a pápának tisztán helytartója lenne, exequaturt kellene kapnia az orosz kormánytól. A vatikáni körök utalnak arra a lehetőségre, hogy a velencei püspök csak úgy konfliktusba keveredhetik az orosz kormánnyal, mint más püspök s ekkor a kormány neki is letiltaná a javadalmasát. E tekintetben a Vatikán tárgyalásokat kezdett *Masotti* vatikáni gazda révén a velencei prefektussal, aki azonban azt mondta, hogy semmit sem mondhat. *Masotti* erre *Zanardelli* miniszterelnökhöz fordult, aki rendkívül előékenyen fogadta. Azt mondta, hogy tekintve a pápának és helytartójának, *Cavalari* püspököknek a szelid lelkületét, nem kell attól tartani, hogy konfliktus tör ki s hogy ennek következtében fizetés-zárlatot kellene elrendelni. Ebben a reményben a velencei püspök legközelebb megkapja az exequaturt.

A macedóniai forrongs. Semmi érdekesebb esemény. Az egész vonalon várakozás, az újabb osztrák-magyar-orosz akció következtében. Lehet azonban, hogy ez a mostani síeresedő fordulópontot jelent. Vagy leszerel *Szaráf* Boris, mint ahogy a napokban jelezte, vagy pedig tovább folyik a harc. De mindkét esetet alaposan meg kell fontolni. Talán ez az oka a mostani csendességnek. A mai napról mindössze a következő szintelen értesülések vannak, *konstantinápolyi* dátummal:

Tévesek a különbözően eljert jelentések, amelyek szerint Magyarország-Ausztria és Oroszország a Himi basa vezetésével Macedóniába küldendő bizottság ellen protestált volna. — A ma megjelent összes török lapok azt jelentik, hogy a drinápolyi vilajetben lévő Zsuli kerület bolgár lakossága a nagyvezérhez írlatokat intézett, melyben fogadják a külföldi lapok tudósításainak valóságát, hogy a csapatok kihágások

kat követtek volna el a Nyugat lakosságával szemben a bandák zavarásai közben. A polgári és katonai hatóságok más kerületekben is igyekeznek a lakosságot hasonló írlatok beküldésére bírni. A diplomáciai körök nyugtalanoknak a török-bolgár határon történt utolsó esemény miatt, azonban remélik ennek barátságos elintézését, amire nézve, úgy látszik, mindkét résről megvan a jóakarát. Tegnap és ma ez ügyben miniszteri tanácskozás volt a Jildizben.

Szófia, október 12.

A *Dnevnik* kormánylap azt jelenti, hogy a török és bolgár kormány megegyeztet a leszerelésre nézve. Bulgária 20,000, Törökország pedig 40,000 katonát bocsát haza. Az egészség végrehajtása után Bulgária az összes zászló alá hívott tartalkosokat haza fogja küldeni.

Az orosz-japán feszültség. *Osijuból* az a hír érkezett, hogy Japán bevette a Korea déli részén fekvő *Mazamphot* s hogy Japán részéről a hivatalos hadüzenetet várják.

Ezt a hírt nagyon gyanúsá teszi az a körülmény, hogy Sanghából küldték. Sanghából az utóbbi időben csakis hauszágokat táviratokat.

London, október 12.

A külügyi hivatal nem kapott oly hírt, mely megerősítené a *Frankfurter Zeitung* azon sanghaji híreit, mely szerint a japánok *Mazamphot* megszállották és Japán hadüzenet Oroszország ellen küszöbön állana. Az itteni japán követ a Reuter-ügynökség képviselője előtt kijelentette, hogy nem hiszi, hogy ilyen hírek bármily alapja lehetne. Egyáltalában semmiféle híreket sem kapott kormányától Manduriát illetőleg. Október 8-ika, mint a Manduria kiürítésére megállapított nap óta diplomáciai szempontból nézve a helyzet talán változott, még pedig az esetben, ha az oroszok elvállalt kötelezéseküket nem teljesítették. Erről azonban eddigsemmit semmit sem tud. Az utolsó távirat, melyet ő kormányától kapott, a kínai-japán szerződés aláírására vonatkozik. A lapok még megemlítik a követnek egy más hírlapjával folytatott beszélgetését, melynek folyamán a követ visszaadta azt az eszmét, hogy Japán az orosz kormánynak ultimátumot küldött, és kijelentette, hogy az Angliával fenálló szövetségi szerződés értelmében őt haladéktalanul értesítettek volna arról, hogy az angol kormány értesít. Természetesen kapott bizonyos információkat, de semmi ilyféle közlést. A Japán és Oroszország közötti háboru mindakét országnak súlyosan ártana és azt el kell kerülni. Ha azonban háborúra kerül a dolog, úgy remélik, hogy Japán bírná fogja szövetségársának, Angliának aktív szimpatijáját. Anglia és Japán hosszabb idő óta közösen járják el és most is teljes megállapodásra jutottak egymással.

Berlin, október 12.

Gróf *Inouje* japán követ, aki szabadságáról Japánból visszatért, iteni diplomáciai körökben akként nyilatkozott, hogy Oroszország és Japán viszonya eddig szerint kizárja a háboru lehetőségét.

HIREK

Budapest, október 12.

— **EU DAPESTI NAPLÓ.** Október 13-ikén új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A svéd király Abbáziában.** Abbáziából jelentik, hogy *Oszkár* svéd király családjának több tagjával és nagyobb udvartartással februárban oda érkezik és májusig ott marad.

— **Deák-ünnep az iskolákban.** *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter rendelete alapján az országos Deák-ünnep napján, október 17-én, szombaton szünet lesz az ország valamennyi tanintézetében. Az összes iskolákban ünnepélyeket rendeznek, melyekre már nagyban iolynak az előkészületek. Az ünnepet megtartják nemcsak az állami és a közép-, hanem a felekezeti iskolák is. Különösen impozáns lesz az ünnep a budai *Ferenc József* nevelőintézetben, ahol dr. *Demeczky* Mihály kormányzó tartja az emlékeztetőt és a diszteremben leleplezik *Deák* Ferencnek egykoru, igen értékes és érdekes arcképet, mely egy gróf családától jutott az intézet tulajdonába.

A magyar tudományos egyeslet rektora értesíti az egyetemi polgárokat, hogy *Deák* Ferenc születésének 100-ik évfordulója alkalmából október hó 16-át szünetnapul rendel. A tudomány egyetemen tehát e napon, amikor az ifjúság tartja Deák-ünnepét, az előadás szünetelni fog.

— **Püspöki konferencia.** *Vasary* Kolos bíboros hercegrémás az ideai katolikus nagygyűléssel kap-

csolatosan tanácskozásra hívta össze a püspöki kar tagjait. A nagygyűlés október 19-én kezdődik, a püspöki konferencia október 23-án lesz a hercegrémás budavári palotájában.

— **A belga király Bécsben.** *Lipót* király, mint berlini lapok írják, nemcsak a Kongó-ügyben utazott Bécsbe. Egyrészt az osztrák-magyar monarchiában szimpátiát akar kelteni a Kongó-állam iránt, másrészt ki akar békülni *Lónyay* grófnéval, rendezni akarja *Lujza* hercegnő jogi viszonyait és a felesége utáni örökség dolgában támadt pörösködést. Hir szerint Bécsben időzése alatt a Burgban fogadja *Lónyay* grófnét. *Brüsszel*ből táviratozták, hogy gróf *Clary* ottani osztrák-magyar követ is Bécsbe utazik a belga király tiszteletére rendezendő ünnepségekre. Illetékes részről közlik, hogy *Lipót* király bécsi látogatása csakugyan a Kongó-kérdéssel függ össze, azonban arról szó sem lehet, hogy felkerje *Ferenc József* királyt a békebíróvágra, mert úgy *Lipót* király, mint *Kongó* kormánya is a leghatározottabban ellenzik a Kongó-kérdésnek békebíró által való megoldását.

A belga király ma Párisba érkezett. Délután látogatást tett *Loubet* elnökkel, akivel hosszasan beszélgetett. *Loubet* elnök kevéssel ezután visszaadta a király látogatását.

— **A F. M. K. E. új elnöke.** A Felsőmagyarorsági Közművelődési Egylet losonzi közgyűlése, mint azt annak idején megirtuk, egyhangulag és nagy lelkesedéssel újra megválasztotta elnökévé *Turóczy* Vilmos cs. és kir. kamarást. A megválasztott elnököt, *Török* Zoltán nógárdi főispán vezetés mellett, küldöttség keresi fel október 20-án Nyitra-Iváncán, hogy őt a választás elfogadására fölkerje. A küldöttség tagjai: Dr. *Kramolin* Viktor főispán (Nyitra), Dr. *Gyürky* Gejza (Nyitra) *Baross* Jusztin (Trencsén), Dr. *Sarsay* Ferenc (Bars), *Czobor* László alispán (Hont), *Konkoly-Thege* Sándor (Hont), *Krasznányszky* Károly és dr. *Motkó* Géza (Trencsén), továbbá *Apyássy* Imre, *Horvát* Sándor, *Libertényi* Gusztáv, *Kostypl* Miklós, *Vietorisz* Miklós, *Clair* Vilmos. A küldöttséghez egyéjséti tagok meg csatlakozhatnak. *Thuróczy* Vilmos kétségkívül engedni fog a közgyűlésen tizenegy vármegyére magyarsága részéről asztalanul megnyilatkozott bizalomnak és ragaszkodásnak s a választást el fogja fogadni.

— **A bouchouti beteg.** Belgiumban, *Bouchout*ban ápólják a világnak egyik legszerencsétlenebb asszonyát, *Miksa* mexikói eszázár özvegyét, *Sarolta* eszázárnét. A eszázárnét családjának retentő tragédiája örülebe kergette. Buskonor volt mostanig, most azonban már héves örülesi rohamok lepték meg a szerencsétlen asszonyt s ezek annyira kimerítik a már amúgy is gyöngye szervezetet, hogy a beteg állapota válságosra fordult. A belga udvar titkója ugyan ezt, de a betegségen beállott fordulatról megbízható hírek szivárogtak ki a bouchouti palotából. *Lipót* király legfiatalabb lánya, *Klementina* hercegnő gyakran kimegy a beteg látogatására.

— **A szerb nemzeti alakok.** *Karácáról* jelentik: A kongresszusi választmány kibírdette a szerb egyházi kongresszusnak 6 felségétől helybenhagyott határozatát, az eparkialis gyűlések ügyében. A választmány továbbá elhatározta, hogy a kormányt újra fölkeri, hogy a nemzeti alakok végzámadásait ne Budapestben, hanem *Karácón* vizsgálják meg. Az 1902-iki alakok elszámolásának megvizsgálásával megbízott választmány egyik tagjának dr. *Radvivicsnak* indítványára elhatározták, hogy tekintettel bizonyos hiányokra, a könyvvivőséget nyilatkozatra szólítják föl és hogy a helyükön nem talál értékpapírokat illetőleg, fegyelmi vizsgálatot indítanak. Az újvidéki szerb főgimnázium gondnoksága és kegyurassága ellen a gimnáziumi alakok *fraudulósus* kezelése miatt elrendelték a döntő följelentést. Hivatalosan megállapították, hogy az összes szerb kolostorok közül, melyeket a multban a nemzeti alakból vett köcsönökkel láttak el, az 1902. év folyamán egy fillér kamatot sem szállítottak be. A *Szrbzki Seyon*-tól megvonták a *Karácói* metropolia hivatalos lapjának jellegét és utasították az alakok ügyességét, hogy pörös uton lépjen föl e cím förlése miatt a tulajdonos, *Brankovics* patriárka ellen.

— **Rákóczi-ünnep.** A *Terézvárosi Társaskör* pénteken sikerült ünnepélyességgel ilte meg *Rákóczi* Ferenc emlékét. Az ünnepet a kör elnöke nyitotta meg lendületes szónoklattal. Ezután a *Major* J. Gyula vezetése alatt álló Magyar Női Karének Egyesület adott elő két kerucdalt és *Majornak* tisztelet-nótáját. *Bleuer* Andorin hangversenynekésző énekel *Rákóczi* korabeli dalokat; *Major* J. Gyula legújabb magyar rapszódiaját, a *Kurucvilágot* adta elő; a minden ízben magyaros, briliáns mű az ő mesteri előadásában nagy hatást keltett.

— **Az usztrások áldozata.** A *Wolf* Izidorné kifosztására a akult bünszövetkezet második tagját ma tartóztatta le a rendőrség. Az illető *Krausz* József, radnai születésű 49 éves utazó, aki *Weinberger* Franciskával arra vette rá *Wolf*né, hogy egy idegen férfit mutasson be fia helyett *Stamberger* közjegyzőnek. Egyébként is tevékeny részt vett *Wolf*né kifosztásában.

— **Az Ecsedi-láp égése.** Amerikából érkeznek néha hír egy-egy prairie égéséről. Ezt a nekünk elképzelhetetlen látványosságot a maga valóságában mutatja meg az a rettenetes pusztulás, ami már napok óta tart az Ecsedi-lápon. A tűzveszedelem, amely sok ezer holdra terjedt már tegnap, nemhogy alábbhagyna, hanem még erősödik. A szélvihar ellalott ugyan kissé, sőt eső is esett, amiből azt remélték, hogy oltja a tüzet, mindez azonban nem állítja meg utójában a tűztengert. S már egész sora van a tűz áldozatainak. A veszedelemmel szemben gyöngének bizonyul minden emberi hatalom.

Tegnap és tegnapelőtt egy ösztály csendőrség, egy zászlóalj gyalogság s a környékbeli lakosság is rendeltetve a tűz lokalizálására. Az Ecsedi-láp-ecsapó társulat összes személyzetét és szárszámát rendelkezésére bocsátotta az oltási munkálatok végzésére. Igen nagyra rug azok birtokosoknak a száma, akiknek a földjén a tűz pusztított. *Pongrácz Imre* csendőri, gróf *Tisza István* urai, báró *Uray Kálmán* tyukodi, gróf *Károlyi Sándor* bővelnyi nagybirtokosok tengeri-termésének legnagyobb része, sőt egyiknek-másiknak az egész tanyája teljes felszereléssel, mint épületek, kertek, állatok, téli takarmányok, mind, mind elpusztult. A csütörtöki éjtelmet hat embert tegnap temeték Bőrvény községben általános részvét mellett. Azóta szerencsére (már több emberáldozat nem történt, aminek oka azon körülmény is, hogy az emberek már kiismerték a veszély körülményeit s így a tűzhöz közel sem mennek, ami másfelől persze csak a lokalizálás reményeit ingatja meg. Mert csakugyan a lehetetlennel határos a tűzhöz való hozzáférhetőség. Ha az ember megyen nyugodtan, veszélyre sem gondolva a tűz felé, egyszerre pokoli dörgés hallatszik a föld alól, ami embert és állatot halálra rémít. Az ut kellő közepén haladva, ha megbontja az ember az ut legfelső rétegét tevő földburkolatot, 20—20 centiméternyi mélységre már gőzölgő, forró és meggyulladni készülő tőzregeget talál, úgy hogy valósággal azt lehet mondani, hogy mindenütt bizonytalan lábunk alatt a talaj. Nagy baj az is, hogy a lápi és lápkörnyéki lakosság csak nagy rábeszéléssel, erőszakkal és néhol karhatalommal kényszeríthető a tűzvédelemnél való segítőkészségre.

Nagykárolyról utabban a következőket táviratozták: Az itteni uradalmi tiszték véleménye szerint az ecsedi láp égő területe 7000—8000 holdra tehető. E területen minden éghető növényzet elpusztult. Most a terület talaja is ég. Leégett báró *Uray Kálmán* 2000 holdas birtoka, ősi és tavaszi termésével, épületeivel 90 hold erdejével, továbbá gróf *Károlyi Sándor* 1600 holdas területe, az összes tavaszi termésével és *Halmos* nevű telepítvényén négy ház. A telepítvény 85 családját *Göney* fészoigabíró két csendőrről éjtelmet megmentette és kitelepítette. Ez a két csendőr, névszerint *Matyás Mihály* és *Tamárs Károly* 68 óra kereszttel voltak egyhuzamban szolgálatban és életük veszélyeztetésével rendkívüli erőt fejtettek ki a füsttől elaljut emberek mentése körül, elaljut embereket hátukon hordva ki a tűzveszedelemből. *Göney* fészoigabíró egy hét óra ember eletti kitarással működik járása területének tűzveszélyén, mindenütt ott van és nagy erőt fejt ki a közérvel való rendelkezésben. A mai napon *Kálmán, Mór* és *Kapony* községekben 600 főt is körözött állított ki. A rendési munkálatok előrehaladását megakadályozza az, hogy az ecsedi láp *Tyukod* és *Ura* felé eső részén a munkálatok még minuscen kellő folyamatban, azonban megtehetik a kellő intézkedések, hogy ott is teljes erővel folyjon a védelem. Sikertült is a jelzett helyeken annyit elérni hogy *Péchy* társulati igazgató tanvját, amely a tűzveszedelem központján van, megmenthették. A láp bőrvényi oldalán a védelem jól folyik. *Halmos-tanyától* a bőrvényi erdőig készül az elszigetelő árok, ugyszintén a tulsó oldalon a *Péchy-tanyától* a gróf *Károlyi* Tibor-éle tanyáig. Holnap reggelre a váliai közér van ki rendelve, hogy a *Halmos-tanya* és *Bőrvény* között lévő részt védje meg. *Bölcs* Gyula kormánybiztos az aispán javaslatára utasította az ecsedi láptársulat igazgatóját, hogy az összes műszaki személyzetet kirendelve, intézkedjék az utaszkatonának az egész védelmi vonalon való előszerű elosztása iránt. Jelenleg az eső következtében a tűz a felszínen megszűnt, azonban a talaj ég és ha szeles idő jön, katasztrófától kell tartani.

— **Névmagyarosítás.** Dr. *Braun Mór* fővárosi gégeorvos nevét *Bokorra* magyarosította.

— **A főherceg tolvaja.** Fiuméből jelentik: *Csoos* Györgyöt, ki *Lajos Viktor* főherceg ékszerait ellopta, *Voloscsában* kihallgatta a vizsgálóbíró. *Csoos* bevallotta, hogy hamis néven lakott *Abbsziában* mert tudta, hogy a rendőrség keresi és azt, hogy a főher-

cognél, valamint *Almássy grófinénál* követett el lopásokat, végül, hogy büntetésre minos. *Csoos*z *Triesztbe* szállították és büntetése kiállása után átadják a magyar hatóságoknak.

— **Halálozás.** *Králcz Béla* volt országgyűlési képviselő, nyug. miniszteri tanácsos tegnap *Vingán* 76 éves korában meghalt. Az elhunyt husz éves korában lépett a hivatalnok pályára; új nonvéddadbró is de hivatalból vált az ország uralm idején is. A betvenes évek elején *Szatmárról*, majd *Szegeden* mint pénzügyigazgató működött, 1878-ban osztálytanácsosi ranggal a pénzügyminiszteriumba hívták be s onnan 1881-ben szombaja következében miniszteri tanácsosi ranggal nyugalmoba vonult. Ugyanaz évben az országfalvi kerület országgyűlési képviselője lett s az maradt 1897-ig, mindig a szabadelvűpárt programjával. Az öreg ur néhány nap előtt esett, agyrazkodás érte, amely kioltotta munkás életét.

— **A nikotinmentes szivarok gyártása.** A magyar dohánygyövedék leguabbajfa szivarjainak forgalombahozatala alkalmából érdekes ismertető cikket írt *Heltai Nándor*, a *Dohánygyárak Közlönyének* szerkesztője arról, hogy miként készül a nikotinmentes szivar. Az alapos szaktudásról tanuskodó ismeretek keretében a cikkirő megemlékszik a külföld nikotinmentes szivarjairól is, amelyekből ezelőtt sokat fogyasztottak nálunk is. A szivarokból a nikotinartalmat jogozás révén veszik el. A dohány pár óráig tiszta vízben áll, miattl kívának beöle, persze nem teljesen, a benne lévő savak. Ezért nem is helyes hogy ezeket a szivarokat nikotinmenteseknek nevezik, — inkább nikotin-szegények, kevesebb ugyanis bennök a nikotin, mint más rendes szivarban. A vegyi elemzés kimutatta hogy a szivarokból 0.6% nikotin van. Ez oly csekély százalék, melylyel a németek nikotinmentes szivarait a miénk messze elhagyják. A németeknél két helyütt gyártják a nikotin-szegény szivarokat, *Bremában* és *Breslauban*. A *bremái* *Wendt-cég* gyártotta nikotinszegény szivarok nikotinartalma 0.37%—1.42% tehát sokkal több, mint a miénk. Van ugyan egy talaj nikotinszegény cigárillosa, melynek nikotinartalma 0.64%, ez azonban nem szivar. A *breslaui* *Schliebs-cég* nikotinszegény szivarjainak nikotinartalma 0.7%—1.56%. Ezeknek a nikotinszegény szivaroknak a nikotinartalmala megfelelő körülbelül a mi portorikónaknak. Németországban a nikotin elvonása cseszavval történik s ez ártalmassá teszi a szivart, miattl nem felel meg ama rendeltetésnek, melyre tulajdonképpen hivata van. Nálunk a kezelés minden ingredienciától menten történik, tiszta vízbe. Persze azoknak valto az a szivar, akiknek óvakodniok kell a nagyobb kvantumú nikotintól. Akik bírják az erős szivart, nem lehetnek elfogulatlan bíráló a nikotintól mentes szivaroknak, amelyeknek a népszerűsége külföldben nálunk máris nagy.

— **A rákospalotai parcellázás.** A rákospalotai parcellázás ügyében az elmúlt néten *Demény Lajos* atispán, dr. *Zolnay Jenő* főügyész, *Agarostó* Tivadar megyei aljegyző, *Ivanka Pál* fészoigabíró és *Welfner* Tivadar országgyűlési képviső 6 Rákospalotai vizsgálatot tartottak. Dé előtt a községüzán vizsgálták az iratokat, dé után pedig kihajattak a Széchenyi-telepre és megejtették ott a helyszíni szemlét. A bizottság a vizsgálat eredményéről jelentést tesz a megyei közgyűlésnek. A rákospalotai Függelék Újság szerint visszaéléseknek jöttek a nyomára a parcellázás ügyének vizsgálatá során.

— **Réjane ismét váltik.** A franciák híres színésznője, *Réjane* váltik az urától, — ezúttal ötdöször, mert az első négy válópör kibéküléssel végződött. Réjane most azonban kijelenti a *Figaróban*, hogy ezúttal egész komolyan és visszavonhatatlanul váltik, mert jelntő leányának jelenlétében inzulatta a férő. A válás különben nem akadályozza a művésznőt abban, hogy résztvegyen továbbra is a *Vauville*-színház próbáiban és előadásain, ahol pedig a gyűlölt férő a rendező és igazgató.

— **Házasság.** Dr. *Unger* Manó fővárosi orvos eljegyezte *Stern Arankát*, *Stern* Mihály magánúzó leányát *Budapestről*.

Schlesinger Arthur, a szeniczi *Schlesinger* Lázár és fia cég belfagja, eljegyezte *Stern* Lili kisasszonyt *Nagy-Sombaton*.

— **Az aut. mobil áldozatai.** Párisból jelentik, hogy a *compignei* erdőben tegnap délután egy aut. mobil lezuhant a meredeken. Hat ember ült rajta akik közül a gépjárató és az egyik utas meghalt, a többiek pedig súlyosan megsérültek, közöttük egy hölgy halálosan. Az utasok külföldiek. Azonosságukat még nem lehetett megállapítani.

— **Földrengés.** *Babocsáról* jelentik, hogy vasárnap reggel öt perccel félkienc után északi irányból dél felé nagy robajjal erős földrengés vonult át mely megingatta a szobákban a bútorokat és az erős rázkódásra sokan félbredetek álmukból.

— **A halottak emléke.** A halottak emléke (*Ház-kőra*) alkalmából a *Rombach-utcai* zsinagóga szinagógában október 13-ikán 6 órakor kezdődő reggeli ima

(haskoma) során, továbbá a 9 órakor kezdődő muszáf-istentiszteleten német, a 1/2 órakor kezdődő istentiszteleten magyar szónoklatot mondanak.

— **Egy báróné regénye.** *Amstettenből* jelentik, hogy az otáni toloncálomáson négyhónapi fogságot töltött le egy *Victorine Wolly von Todenwarth* nevű bárónő, aki valamikor nagykiérjedésű birtoknok volt az uróje *Hessenben*. A bárónőt többszörűs csalásért itélték el s miután lerótta büntetését, a bajor határra toloncolák. Az elzúllott urnő életétörténete töltő romantikus. Ősi lovagsaládból származik és Németországban tekintélyes birtokai voltak. A boldogság házassága zavarta meg. A tapasztalatlan leány férhez ment az első kérőjéhez, aki *Dathe* Gusztávnak adta ki magát. Később küsít, hogy egy nagyszabású csaló hálózába kerül, aki a felesége egész vagyonát elverte, aztán börtönbe került, mert már nős volt, mikor a bárónővel házasságra lépett. A börtönben *Dathe* öngyilkos lett. Ebből a szerencsétlen házasságból egy fiugyermek született, akin a paralízis jelei mutatkoznak. Most a negyvenhétéves bárónő hajléktalanul, nyomorogva bolyong falval és a törvénnyel is végszükségből kerü t összeütközésbe.

— **Elhalasztott huzás.** Az országos orvos-szövetség sorsjegyeinek huzását elhalasztották. A huzást visszavonatlanul az évi december 16-án, szerdán tartják meg, az orvosgyesület *Szentkirályi-utca* 21. számú helységében. A huzás elhalasztása azért történt mert az utolsó napokban mind nagyobb érdekűdés mutatkozik a sorsjegyek iránt, s az elhalasztás által a megteremtendő nyugdíjalpra annál több fog beolyni.

— **Egy gyermek és a hatóság.** A karinthiai *Krastában* egy *Fischer* Mária nevű özvegyasszonyra bízta egy angolokos gyermek fölnevelését a hatóság. Legutóbb az asszony fölirt a hatósághoz, hogy küldjön a gyereknek ruháraitól. A község bílesei erre a következő levélben válaszoltak:

A tanács folyó hó 17-ikén tartott ülésén elvetette az ön kérelmét *Werzer* József ruházása iránt. *Werzer* testleg annyira ki van fejlődve, hogy már maga is megkeresheti a legszükségesebb ruháit.

Rainer Simon
polgármester.

A levélke így is érdekes. De még érdekesebbé válhatik talán egy kis kiegészítő adattal. Tudnivaló ugyanis, hogy a kis *Werzer* négyéves. Ő, azok a hatóságok!...

— **Szocialisták tüntetése Prágából** jelentik, hogy a szocialdemokraták tegnap délelőtt a fővárosi szegyeten gyűlést tartottak, melynek tárgya a tartománygyűlési választás reformtvoja volt. A gyűlésen dr. *Bava* és a nemzeti szocialis párt számos híve is résztvett. A gyűlés után több száz emberről tömeg kiabálás és járna között vonult végig a *Ferdinánd-uton* A Gratán közelében a tömeg valószínűleg azért, hogy a rendőrséget vonulása célját illetőleg tervedése esse, tenni kezdett és különböző irányokban haladt a *Maria-utca* felé, hol a *Narodni Listy* szerkesztőségére van. A rendőrségnek nagy fáradságába került a tüntető szétzórása, ami hat ember letartóztatása után sikerült.

— **A vasbutorgyári munkások sztrájkja.** A budapesti és részint vidéki vasbutorgyárosok a munkásaik bérmozgalmá ügyében vasárnap délelőtt népes értekezletet tartottak a *Drechsler* vendéglő külön termében. Az értekezleten előlkül *Buchwald* Gyulát, a *Buchwald* Sándor-cég főnökét, jegyzőül pedig *Berger* Henriket választották meg. A munkaadók ezen az értekezleten kijelentették, hogy bár tulzoltaknak tartják a munkások követelését, mégis hajlandók azok jórészt teljesíteni. A munkaadók ezen kijelentésébe a munkásoknak idősebb és nyugodtabb része szivesen bele is egyezett. De mivel ezek kisebbségben vannak, így ma reggel az összes vasbutorgyári műhelyekben megkezdődött a körülbelül 300 főnyi munkás sztrájkja.

— **Üzenet a Duna felekről.** Az upeshti népszegiet partjára, tegnap egy palackot dobott ki a Duna A palackban egy névjegy volt a következő felirással: *Fiedler* Kálmán X. Szabóky-utca. Ungyilkos lettem. A rendőrség nyomozza a levél iróját.

— **Az albán nyelv Ausztriában.** Fiuméből táviratozták, hogy a *Novi List* értesítése szerint Zárában a hadtestparancsokság úszjeiratja azoknak a dalmát katonáknak és tartalékosoknak a névsorát, akik az albán nyelvben jártaak. Ezzel a hírrel összefügg bécsi tudósítók egy másik jelentése, mely arról szól, hogy a közköztudásügyi kormány a keleti nyelvek akadémiájában tanszékot állított az albán nyelvnek is és dr. *Pegmezi* Györgyöt nevezte ki tanárrá. *Pegmezi* okridai származású albán, aki a bécsi egyetemen tanult és ott bölcsészeti doktori oklevelet szerzett.

— **Az északi sztrájk.** *Essékrcél* jelentik, hogy az északra érkezett oda a magyar kömívesek első csoportja. A magyar kömívesek nem álltak munkába, hanem csatlakoztak a helybeli sztrájkolók társasághoz és egytt tüntetve járják be az utcákat. A rendőrségnek ezidőig nem kellett beavatkoznia.

„THERAPIA-PALACE“ Dr. Ebers Henrik főorvos
CIRKVENICÁN, Fiume mellett.

Nyáron tengeri-fürdő. Télen hideggyógyintézet.
Egyetlen homokos tengerpart a Quameróban. — Magyar konyha. — Magyar letelezés. — A tengerpart főnyelve Knapp kura.

— **Furcsa betegség.** Sajátságos betegség válik Angolországban évről-évre divatosabbá és nagyon nehéz megállapítani, hogy valjon a páciensek valóban megkapják-e a rettenetes betegséget, vagy csak szimulálnak-e. Ez a betegség: az emlékező-tehetség teljes elvesztése. Egy londoni kórházban olyan férfit kezelnek jelenleg, ki sem nevére, sem foglalkozására nem tud visszaemlékezni. Azt sem tudja megmondani, hogy nő-e vagy nőless és hogy hovával, hol lakik. És mindamellett összefüggően beszél, olvassa az újságot, érdekli a környezete minden eseményét iránt és egyáltalán intelligens ember benyomását teszi. De emlékező-tehetsége csak négy-öt napra nyúli vissza. Azt mondja, hogy egy reggel az azt vette hirtelen észre, hogy egészen ismeretlen helyen van. Feje iszonyúan fáj és óláltaul bolgongott ide s tova. Végre egy rendőrállomásra ment, ahonnan a kórházba került. Nemrégiben hasonló eset történt Coruwall partján, ahol olyan asszonynya bukkantak, ki semmiféle felvilágosítást nem tudott magáról adni. Kézzei-lábjai védekezett a rendőrök ellen, akik csak nagynehezen tudták a kórházba szállítani. Szerencsétlensége annyira lesújtja a szerencsés nőt hogy most már semmiféle feleletet nem ad a kérdésekre.

— **Bitka múzeum ajándék.** A *Nojce Vremja* című előkelő orosz újság azt írta hogy az I. Miklós cárról elnevezett utépesi múzeum rendkívül érdekes ajándékokat kapott a napokban, emlékeztetnek a vasúti ezrednek zászlaját, melyet 1735-ben alapítottak és 1810-ben reformáltak. Hát ez valóban rendkívül ajándék, minthogy Stephenson 1810-ben építette az első használható lokomotívot, 1836-ban nyitotta meg az első orosz vasutat. Így hát az emittelt múzeum olyan vasúti ezred zászlaját kapta, mely száz évvel régibb a vasutnál.

— **A madridi rendőrség panamája.** Madridban két évvel ezelőtt *El Cantinero* ismert nevű újsós egy merész szédelgés áldozata lett, amelyben bamis váltak utján 250.000 pezétát csaltak ki tőle. *El Cantinero*, aki, úgy látszik, ismeri a madridi rendőrséget, mindjárt azon kezdte, hogy 25.000 pezétát igért a rendőrség főembereknek, hogyha a családát elcsipegetik. A családbandát pedig néhány nap nap előtt tényleg felledezték és akkor kiűnt, hogy tagjai madridi felvilágító hölgyek és gavallérok. Mielőtt azonban beletájk volna őket, a rendőrség emberei összevessztek a jutalomdíj felett. A vizálykodás során aztán mindenféle indiskréciók történtek, mire a családban tagjai szépen kerekelt elödtök. Néhányan az ügyetlenek közül elcsipek ugyan, de a rendőrség beviszálya révén olyan bírányos leleplezések történtek, hogy azok még a madridi korrumpált állapotokban is feltűnnek. És ezek révén kiderült az is, hogy a madridi rendőrség valóságos betörőkörből, zsebtolvajokból notórius gazemberekből és csalókból van szervezve. A madridi sajtó erre kíméletlenül a kezébe vette a dolgot és nyilvános jegyzékekben mutatta ki, hogy hány elítelt gályarab tagja ennek a rendőri testületnek akik gyilkosságért, rablásért és ehhez hasonló bűntényekért voltak elítelve. A lapok beszámolnak arról is, hogy a rendőrség valóságos követője a tolvajnépséggel, sőt részvesz bűntényeikben és megosztja velük a zsákmányt. Néhány igen nagy szabású betöréses lopás egészen a rendőrség dorga lett volna. A legmagasabb állású rendőrszervezők kiderül, hogy kerítők betörők, zsebtolvajok, hamisítók játék-bank- és nyilvános háztulajdonosok. Hihetetlen dolgokat írnak a spanyol lapok a madridi rendőrségről, amely csak nemrégben is olyan egyenlő büszkeséggel utasította vissza a *Humbertek* ellogatásáért járó jutalomdíjat. És a lapok meg tovább is mentek vádjaikkal. Nemcsak hogy a kormányt vádolják meg azzal, hogy tudják a dolog így állásáról, de egyes magasállású államférjakat, sőt minisztereket azzal is gyanúsítanak, hogy egyet is értelek a rendőrséggel. A kormány az egész rendőrséget el akarja mozdítani és el akarja rendelni a vád alá helyezését.

— **Tizenhat elűnt.** Tegnap tizenhat elűntet jelentettek be a rendőrségen. Az elűntek a következők: *Schauer* Jakab gépjárművel (Főváros-utca 7.), *Muklenberger* Károly né 23 éves maganzónó (Knezi-utca 10.), *Fleischmann* Oszkár 15 éves szabómas (Király-utca 55.), ifj. *Verbitsk* János 10 éves tanuló (Magdolna-utca 37.), *Zeisel* János 67 éves zenész (Egyszer-utca 30.), *Szape* Sándor 54 éves cipész-mester (Hernád-utca 4.), *Hegedűs* Pál 23 éves kereskedő (Mária Terézia-ter 18.), *Dupkova* János 34 éves ügyvéd (Rákoskeresztúr), *Hintercz* Lajos 15 éves inas (Csömör-utca 40.), *Dudla* Lidia 17 éves cseléd *Szöke* András 72 éves volt zenetanár (József-körút 69.), *Tamás* Lajos 36 éves gyári munkás (Valeró-utca 42.), *Szakacs* Zsigmond 22 éves napszámos (Kerepesi-utca 39.), *Kristóschneider* Katalin 12 éves leányka (Újpesti, *Köteles* Zsigmond 32 éves dajnok (Medve-utca 14.), *Kries* Mihály 25 éves tanító, aki Székelyvárról jött a fővárosba.

— **Örült a templomban.** *Temesvári* jelentik, hogy *Osinka* László közelegye megörült s oldallegyverét kirántva, beszaladt a gyárvarosi orthodox zsidó-templomba, és a zsidókat szidalmazta, *he akarta szarni a rabbit.* A dühöngő örültet nagy nehezen megfékezték s átadták a katonai őrzésnek.

— **Apácák a klastromban.** Ami egészen természetes dolog voltaképpen, a jelen esetben azonban olyan apácokról volt szó, akik tulajdonképpen nem voltak azok, hanem csak úgy apáca kezűben surrantak be a klastromba, hogy ott mindenélét összpompodjanak. *Rujachban*, *Elszász* egy kis városban történt a dolog. Ott az apácák gondjaira van bízva egy előkelő leánynevelő intézet, amelyben vegyesen francia és német leányokat nevelnek, hogy egymásnak az anyanyelvét elsajátítsák. A klastromot kellemetlen meglepetés érte a mnap. Reggelre a fejedelmesszony egy árva fillért sem taát a pénzéből; a leányok fiókjai is föl voltak törve, úgy, hogy semmi sem maradt ott a zsebpénzükből. A kápolnából pedig minden ezüst- és aranyból készült egyházzsereget elvittek. Hosszas kutatás után végre kiderült a keserű valóság. Előtte való nap ugyanis a főnöknő két-két apácát bevásárlás végett kibocsátott a városba, s ezek a szokott időben vissza is tértek. Ezen a címen azonban a délután folyamán két-két más apáca is besompolygott a klastromba. Alázatosan leajutott fejfel vonultak be, úgy, hogy a portásnő akadály nélkül becsúszta be őket, csak az tűnt föl neki, hogy négy apáca jött haza de azt hitte, hogy a főnöknő ennyinek adott engedelmét a kimenésre. Négy ügyes tolvaj ugyanis apácának öltözködött, s azért voltak olyan alázatosak, hogy az arcukat elrejtették. Az esti imádság alatt azután végig kuttatták a főnöknő és a leánynevelő fiókjait, s négyen lévén szépen becsúszott halogaznak a termetek és a szobákat, sőt a hálotermeket is átkutatták. De az apácák céljaira nem voltak kíváncsiak, mert tudták, hogy itt pénzt vagy értéktárgyakat alig találhatnak. Az esti imádság befejeződése után elrejtették s éjjel mire minden elcsúszott, a kápolnát fosztóik ki. A négy tolvajnak apácaruhája elég bő volt; s a kellő számu zsákszerű zsebekkel is el volt látva, úgy hogy zsákmányukat szépen elhordhatták. Még éjjel kötélen ereszkedtek le a klastrom kerébe s innét ugyancsak a falakra erősített kötélek mekük hettek. A köteleket pedig emelőkül és bűnjelűl harratagytak. Így emeltek el több mint tízezer frankot. Nagyon valószínű, hogy az avarcsobába illő apácaruhás tolvajoknak volt bűntársuk a klastromban; s elsősorban a portásnőt gyanúsíták, aki bevallotta, hogy több apácát bocsátott be mint amennyit kellett volna.

— **A zene pérszertartása.** A zene művelését, tehát igazi élvezést nagyon meghiúsítja az hogy a meglehetősen drága kórákat csak is a jobbmodok vehetik meg. Ezen a bajon segítőnek, a *Könyves Kálmán* műkedvelő társaság arra határozta el magát, hogy külön osztályt létesít zeneművek teresztésére és ezenul zeneműveket (klasszikusokat) operákat könnyű zenét) is számtalansz divatos kötésben a *rendes bolti aron cseléi havi részletfelvételre.* Ezzel lehetővé teszi mindenkinek, hogy minden nagyobb megterhelés nélkül közle speriál zenekönyvtart rendezzen be. A *Könyves Kálmán* zeneműosztala Nagymező-utca 37-38., most adta ki az előnös módozat mellet megszerezhető zeneművek jegyzékét és mindenkinek megküldi, aki eziránt hozzá fordul.

— **Az osztályosok községe.** Az osztályosok játék ma nuzsán *huszötvezer koronát* nert a 3949 számú sors egy; *tizenöt ezer koronát* 27-16; *tíz ezer koronát* 8707; *17919* 59129 40226 779-5 17778 17343 19689 67439 5912 46782 49578 10469 42688 80707 400 69571 90181; *ezet koronát* 108167 72240 10786 10614 45 07 3 0 6 54209 27690 13 11 25444 1016 90816 627 81971 71444 100121 44710 69 72 74944 69-34 48410 62786 38455 77679 41176 22509 88692 68-23 76181 10789 101701 17045 4524 8 265 64596 82560 1095 2 5424 85-07 497 6 1 6506 67809; *öt száz koronát* 12 86 58672 35319 5-73 07511 26 3 11104 55-55 798 8 77024 82775 7118 9-0 2 68-79 97160 93545 7 305 5329 4746 8690 71589 028 73461 70 46 24290 72605 76125 04927 7430 71313 82610 9074 98922 4-289 19439 92363 4-687 23-00 93384 8847 23 60 8265 49928 1008 96181 46385 9 010 10-3 4 92902 72810 28718 03225 7-623 9151 70791 133 0 3 153 97474 83258 34640 407 89615 16098 45302 34785 8310 95666 37066 38156 68924 67192 69561 35-50 93-60 47079 6-28 10598 55457 71416 2-440 6351 109-94 108286 29498 87786 46726 64676.

— **Rendőri hírek.** *Andress* Antsi 44 éves hentes ma reggel *Attila-utca* 44 számú üzletében felakasztotta magát. Amikor és revelték már megult *Andress* iszakkos ember volt, aki nemrégiben a családjával is meg-hasulott. Augusztusban már öngyilkosságot kísérelt meg. A nyakán elvágta az ereket. Akkor azonban megmentették. Hosszú ideig a törvényszéki orvosani intézetbe viték. — *Taty* Sándor nagy-abonyi születésű 22 éves pénzügyőri vizgató ma reggel a *Város-maor-utca*ban levő pénzügyi iktatnyán mellbe löte magát. A János-kórházba viték. Szerelmes volt egy leányba, aki nem viszonozta érzelmeit. — Tegnap este az *Erzsébet-körút* 92. számú ház előtt egy villamos elűtt egy ismeretlen embert, akit a *Rökusa-kórházban* ápoltak. — *Roesinger* Laos munkást ma a *Kelői pályaudvar* előtt egy vilamos kocsi elűttötte. A szerencsétlen embert súlyos sérüléseivel a *Rökusa*ba viték. — *Berger* Sámuel ékszerész *Wasselényi-utca* 67. szám a att levő üzletét ma dében ismeretlen tettes átkulcsal leányította és 600 korona értékű ékszeret ellopott.

(x) **Az élénk érdeklődés** és sok orvosi elismerő-levé bizonyítja, hogy a Zoltán-léle csuikenőse tekinthető oly külszernek, melylyel csusz és kőszvényes bántalmaknál sikeres eredmény érhető el. Kapható Zoltán gyárában, Budapest, V., Szabadságtér, üvegenként 2 koronáért.

(x) **Kávé- és teakülönlegességek** Fratelli Deisinger cégél kaphatók. Budapest, Királyi bérpalota. Vidáre közvetlen Fiuméből is szállítunk.

(x) **Hogyan lehet vánságig friss, jó egészségben maradni?** Ezze a problémával már nagyon sok tudós és orvos foglalkozott. Ismeretes, hogy a test és lelki épség főtenyezője rendszeren a gyomor. Az igazi szer, mely a beteg gyomrot egészségessé és erőtlenessé teszi, melynek fötetlen gyógyereje hatása az összes g omorbaóknál kipróbáltatott *a valódi Brády-léle máriacelli gyomorceppet.* Aki csak egyszer is használta, az vaóságos kinos gyantán állandóan tartja házában. Utánzatoktól nagyon kell ózkodni és kérjen mindenki világosan *Brády-léle máriacelli gyomorceppet.*

Tikettek.

Színhely a lóversenyter. Verseny után. A közönség el-távozott s a totalizátor lámpásait eloltották. Az égbolt félgöcs, szomorú szél sív s programmfoszlatások repülnek a pályán. A földön néhány elhajlott, értéktelen tikket fekszik.

Első tikket:

Mi újság? . . . Szervusz kollegám . . .
Nem is vetsy rá m ügyet taán? . . .
Azért, mert husz korona volt árad,
Rosszabb e peroben én sem vagyok nálád . . .

Második:

Mint én, annyit érsz te éppen . . .

Harmadik:

Nevezük azt röviden semmit néven . . .

Mind a hárman:

Valóban . . . hajh! ez lett a végünk,
Mi mind a hárman semmit érinx.

Az első:

Az esetünk, egyszóval élve: dráma . . .
Hasonlót láttam egykor a színházban.
Akkor mi voltam? . . . ah . . . Csontkérész . . .
Most meg papir . . . de a dráma a fő . . .
Ott láttam néhány urat, asszonytárságot,
Ki értékének már nyakába hágot . . .
Hajdan érték volt azután letti semmi . . .
Kollégáért nem kell hát messze menni . . .

A második:

Mi volt a címe . . .

Az első:

Hiz adták elég ezer . . .
Úgy gondolom: É jeli menedék hely . . .

A harmadik:

Egy propozíció van. Gyerekek,
Mindgyékünk szépen hallgassa meg,
Hogyan került a másik a nyomorba,
Finom urak kezéből le a porba.

Mind a hárman:

Helyes! . . . Helyes! . . . Ez már okos beszéd . . .
Mindenkij mondja el történetét.

Az első:

Gazdám ki volt? . . . Ah, nem elsőkelő.
Úgy gondolom, hogy . . . mis? . . . Könyvelő.
Pence nincsen, de van sok adóssága,
'Fais' számat is írt már pár rovataba,
S hogy legyen mára egyenlányi torinjá,
A tegnapi bevételt be se irta.

Jó tipeket egy pinoértől kapott,
A tpekre minden pénzt lerakott.
A pénz elment és nem jött be a ló,
Mert mindhiába, a turf nagy csaló . . .
És barátom már hoinap, úgy lehet . . .
Börtönből bálmal szató feleget . . .
Vagy a ra sikkaszt s jobb tpeket találva,
Mai bukását helyreparálja . . .

A második:

Gazdócskám finom uri nő,
Ki mindennap a turfra jó,
Selyem szoknyája, finom a topánja,
Ha urak nézik, egy csöppet se bánja.

Épp nem volt pénze . . . Hát egy urhoz lépte
Bódiót nézett be annak szemébe.
S mosolygva szóltot, sziate sügva: Drága!
A hatóra nincsen husz koronája?

Az úr mosolygott és vett egy hatost,

A kisasszony jó barátja volt.
Tiket-kollégák ennyi, csak ennyi, kérem,
Történetem, vagy másképpen: regényem.

A harmadik:

Az én gazdám egy gróf volt... Fogadott...
A ló nem jött be... Ugy, hát eldobott...
Egyet ásitott... S mint már évek óta,
Szép fogatán elment a kaszinóba...

Ottan még most is kártyáznak talán,
Van földje sok... Paraszta...

(Hirtelen szél támad s szétfújja a tiketeket.)

FŐVÁROS

(*) Pályázat a Szabadságharc-szoborra. A Szabadságharc-szobor létesítése dolgában kilencedik bizottság ma délután Halmos János polgármester elnökelete alatt ülést tartott, megelentek: Kossuth Ferenc, Berzevizy Albert, báró Harkányi Frigyes, báró Kaas Ivor, Beniczky Lajos postmegyei alispán, Tolnay Lajos, Wagner Géza, Bárczy István tanácsnok, Glöck Frigyes, Kassics Péter és mások. A fővárosi közgyűlésé tudvalevőleg elhatározta, hogy a Szabadságharc-szobort a Szabadság-térre Kossuth Lajos szobrát a parlament főhomlokzata előtti térre helyezi, azonban a kirándóvázlás pályázatban a művészek esetleg foglalkozhatnak azzal az eszmével is, hogy mindkét szobor a Szabadságtérre nyerjen elhelyezést, az egyik a déli, a másik az északi sarkában.

A mai ülés tárgya tulajdonképpen az a vázlatos pályázati hirdetmény volt, amelyet a közgyűlés megbízásából a tanügyi osztály dolgozott ki, és amelyből csak azok a művészek kerülnek kivételes pályázati versenyre, akiknek műveit kivételre alkalmasnak.

A bemutatott pályázati hirdetmény időit megindult átalános vitában csónak Fülöp Károly szőlt fel, aki a különféle bizottságok hatáskörét kívánva határozottabban körvonalozni.

Báró Kaas Ivor megütöközött a hirdetmény primitív fogalmazásán. A hirdetmény ugyanis a két szobor „együttes” létesítéséről szól, ami nagyon könnyen arra a fel fogásra vezethet, hogy a feladatot egy szobornál keretében akarják megoldani. De ettől eltekintve, a Kossuth-szoborbizottság már elhatározta, hogy a Kossuth-szobort a parlament előtti helyezi el. Mert akarják most egyszerre a Szabadságtérre tenni?

Berzevizy Albert szerint a parlament főhomlokzata előtti térség szobornál a helyezésére egyáltalán nem alkalmas. Megkötö a művész kezét, mert ha az Alkotmány-utca tengelyére állítják, akkor nem harmonizál a parlamenttel, ha pedig a parlamentet harmonikusán állítják fel, akkor nem esik az Alkotmány-utca tengelyére. Hiszen ezért kellett lemondani az Andrássy-szobor odaállításának tervéről is. O művészi szempontból sokkal alkalmasabb helynek tartana a Kossuth-szobor részére a parlament előtti jobbra, a Szabadság-tér felé eső térséget.

Kossuth Ferenc perborroeskálja az az eszmét, hogy mindkét szobor a Szabadságtérre nyerjen elhelyezést. Egyik határozatban verné a másikat De különben is, ő nem bírja elképzelni a Szabadság-szobort annélkül, hogy abban valamilyen vonatkozás Kossuth Lajosra elő ne fordulna. Már pedig egyazon ténen két eméket állítani Kossuthnak nem kívánunk. O azt hiszi, hogy a parlament főhomlokzata előtti tere alkalmas Kossuth emlékének a megörökítésére. Igaz ugyan, hogy az Alkotmány-utca torkolata rontja a szimetritit, ande nézete szerint a parlamentet egészen izolálva kell tekinteni az Alkotmány-utcától. Ugy kell venni a dolgot, mintha az Alkotmány-utca, amely különben sem torgalmos, egyáltalán nem léteznék. Ilyeténképp a főhomlokzait szimetrikusan el lehetne helyezni a szobort. Ha valahova oldalt teszik, az a látásra lenne, mintha egészen mellettek szobornak tekintették, amely más szobortársak elhelyezésére vár.

Halmos János polgármester figyelmeztet, hogy a vita téves mederbe kerül. A Kossuth-szobor ügye nem tartozik ez a bizottság elé. Itt csak a Szabadságharc-szoborról van szó. A pályázati feltételek közé csupán azért került bele a Kossuth-szobor is, mert a két szobor megoldásának kérdése annyiban kapcsolatos, hogy a Szabadságharc-szobor elhelyezését figyelembe vevendó a Kossuth-szobor helyének esetleges kijelölése is. Ami pedig azt az aggodalmat illeti hogy a két szobor egy műben oldassák meg, ahhoz ő a maga részéről sohasem járlna hozzá.

Ezután Bárczy István tanácsnok ismerettero a pályázati tisztórumát, majd Szalay Mihály, Kassics Péter Wagner Géza, Beniczky Lajos szóltak még a tárgyról.

A vita vége az lett, hogy a bizottság egyáltalán nem ment bele a hirdetmény részleteinek tárgyalásába, hanem Preyer Hugó indítványára elhatározta, hogy felterjesztés intéz a közgyűléshez, kérve, hogy végre állapítsa meg egy a Szabadságharc szobor, mint a Kossuth-szobor helyét.

(*) Adószentes az ezekben. Az adófelügyelőség jelentése szerint a múlt hónapban egyes adó tóében befolyt, és pedig az átlampénztárnál 216.112 K. 50 fillér, vagyis 120.703 K. 95 fillérrel több, mint

talaly; a fővárosi adópénztárnál 227.574 K. 40 fillér, vagyis 680.689 K. 25 fillérrel kevesebb, mint tavaly. Az összes eredmény 222.405 K. 97 fillér csökkenést mutat.

(*) A fővárosi közbiztonsága. A székesfőváros mai közigazgatási bizottsági ülésén Rudnay Béla főkapitány jelentést tett a fővárosi múlt hónap közbiztonságáról. A jelentés szerint a rendőrség bünygi osztálya szeptember hónapban 1865 büneset nyomozását fejezte be. 179 eset az ember élete és testi épsége ellen. 1369 eset pedig a vagyon ellen irányult. A tettesek közül a múlt hónapban letartóztatott 148 embert, a bíróságnak adtak át 144-et, hármat pedig a nyomozás során szabadon bocsátottak. A rendőri fogház és tolonc-ügyosztályban 1655 emberrel bántak el közigazgatási úton. A fővárosból kitasítottak 239 embert. A múlt hónapban a fővárosban 18400 idegen fordult meg. A jelentésben rendőri események voltak: a kocsisok sztrájkja, a lovőhordó ellen elkövetett támadás a József-körtőn, a bajnok-utcai szerelmi dráma, a bélyegto-vaok és a lakásokozogatok el fogása.

(*) Vasúti ügyek. A közlekedésiügyi bizottság ma délután ülést tartott Részvölgyi Gyula alpolgármester elnökelete alatt. Csillag Benő bizottsági tag, utalva a kereskedelemügyi miniszternek amaz intézkedésére, amely szerint a fővárosi közúti vaspályáin az állóhelyek a kocsis belsejében megszüntessenek, nem tarlja megengedhetőnek, hogy ilyen viszonyok közt az omnibuszokon ilyen állóhelyek továbbra is megmaradjanak. Emellett a fővárosi közúti Vasut megmondásukra is terjeszték ki ezt a szabályt. Az ügyosztály az indítványt, noha az állóhelyek ügye meg elődötte nincs, tanunmágyozott fogja. A bizottság azt a kérdést tárgyalta, hogy a téli menetrendek a rendőrség kívánása szerint csak január elsőjéig állapítsanak meg. A bizottság Heltai Ferenc nézetét fogadta el, hogy a közlekedési szabályrendelet értelmében, a téli menetrendet az egész téli évszakra kell megállapítani. A Városi Villamos Vasutársaság részéről bemutatott menetrend-tervezetet a bizottság változatlanul állapította meg, ugyszintén a budapesti és szent-órucci, valamint a földalati vasutak téli menetrendjét. Ezek mind megfelelnek a múlt évi megállapításoknak. A Budapesti Közúti Vasut menetrendjéről, a közforgalmi, a kőbányai és upesti torgalom némi bővítést hasárolták el; egyebekben a bizottság az eddigi intézkedéseket kiterjesztette a téli évszakra is.

SZÍNHÁZ, ZENE

(*) Nemzeti Színház. A hétfői klasszikus esték rendszere nemcsak üdvösnök, hanem anyagi szempontból is kiválóan praktikusnak bizonyult. Az olcsóbb helyek lehetővé teszik, hogy a fővárosi legműveltebb, de anyagiak dolgában nem igen módos elemi tömegesen látogathassák ilyenkor a Nemzeti Színházat. Ma este Lear királyt adták és a nézőtér zsúfolásig megtelt. Az igazgatóság ezutal is sok jegyet bocsátott mérsékelt áron a főiskolai tanulók rendelkezésére, akik mély megindulással és nagy lelkesedéssel tapoltak a mai előadás kiválóbb szereplőknek. Szacsavay ma huszonötödös-ör játszotta Lear királyt, ma a modern olaszok elemő realizmusával és öletességével de nagyban és egészen elögadhatható módon, sok erővel és méltósággal azokban a jelenetekben, ahol Lear királyi lenségé még az agzkor szeszélyes gyöngeségén és a tóholyon is keresztülvillan, mint tépelt felhőkön át a leáldozó nap ténye. Szacsavay mellett Gal Kentéjt, Mihályt Edgárját, Gyenes Edmúndját, Jászai Mari Goneriéjt és Török Irma Kordeliáját tüntette ki a közönség tetszésének a jeleivel. (d. e.)

(*) Népszínház. A Huszárkísasszony mai, harmadik előadását is zsúfoló nézőtér élvezte végig, az operett a hagyományosan kritikus héttőn is kiállotta a tűzpróbát. Megismétlődött az előadás előtt a tegnapi lekes tüntetés is Kerner-Heródek melodráma alá a nekiküzesedett hazafias hangulatban a közönség állva énekelte a Szózatot. A darab kitűnő tempóban ment, a változatos jelenetek állandó érdeklődést keltelek s azoknak a keretében a szereplők összevágó játékkal tették az estét leteletőbb élvezetessé. Küry Klára, aki a farszót és sokoldalú cimszerében produkált lényes alakításával nagy bravourral előadott énekszámával és a híres Güre-nótákkal gyakran aratott ma is viharos tapsokat, egy öletével, amelyre Szirmainak egy véletlen kalamitása adott alkalmat, még külön is nagyra növelte a közönség jókedvét. Az örtént, hogy Szirmainak, a déleég huszárkapitánynak Küry-Pepitával való párosjelenete közben, hogy-hogy nem, az egyik lakkozás felett a belső zsinór mentén fölfelét egy kicsit feszessen simuló piros nadrágja-tészre vette s egy pillanatra visszavonult a színen lévő spanyolfal mögé. Csak hogy hiába vonult vissza, nem reparálhatta ki a folytonossági hiányt. A mulatságos malórt észre vette a közönség is, s hogy Szirmai valami ügyes elhelyezkedést akart a bajon segíteni erre a buzóglódásra mindinkább növekedő derűtség támadt. Küry Klára is tisztában volt hamar a szituációval s előbb csak mosolygott, majd partnerével együtt vissza nem folytathatta a nevetést, az előadás már-már megakadt. Ekkor a jelenőnyes Pepita hirtelen fogás-

sal az egy-két perocel előbb ledobott rózsaszínű kő; penyébe bujtatta a kapitányt. Még hangosabb derűtlenség és taps jutalmazta a mentő ideáért. Az incidens híre a knliszákak mögé is kiszivárgott s Kovács, az ezredes, Újváry, a tenyerestalpas öreg szolja, ahogy sorra bejöttek, nagy huncutságokat műveltek. Solymosi, a férj, amint magukra hagyja az asszonyát a kapitányval, gyakran véjósóváltás közben jegyzi meg: — Ni, egészen olyan köpenye van, mint a feleségemnek.

És egyre-másra rögtönöztek a dialógusokat a rózsaszínű köpenyre, amelyet csaknem félóránosszat viselt Szirmai, a déleég huszárkapitány, a közönség tartós mulatságára. — A Huszárkísasszony a hét során minden este színrekerül és énszentik megelőzi a Kerner-Heródek-főle gyors híre jutott Magyar dal című kompozíció. Az operettben a Güre-nótákat esténkiut Banda Marci zenekara kíséri.

(*) Operaház bemutatja. Az Operaház szombati premiérejének, ahol három magyar szerző műve kerül előadásra, az lesz a különleges érdekessége, hogy a Kódkirály szerzője, ifjabb Ábrányi Emil, maga fogja dirigálni egyfelvonásos operáját. A Kódkirály bemutatóján Vasquez grófné, Bohácsnak, Beck Vilmos és Ney B. éneklék a főbb szerepeket. Földeni egyfelvonásos vig dalművében a fő női szerepet Szeyer kisasszony kreálja.

(*) Erkel Sándor sírjének javára holnap, kedden, a Magyar Kir. Operaházban a Huszárkísasszony kerül színe, a főszerepekben W. Krammer Terézzel, Szilágyi B. Ilonával, Szeyer Ilonával, Gáborral, Koronával, Picklerrel, Ney Dáviddal és Mihályival. — Vezénylő karmester: Benkő Henrik. A kegyeletos célra való tekintettel felülfizetések közönséget fogadtak el és nyilvánosan nyugtáztak.

(*) A Népszínház nyugdíjintézete. Ma délután a Népszínház színpadán Nefődy János kir. tanácsos elnök te alatt folyt le a Népszínház nyugdíjintézetének évi rendes közgyűlése, melyen az intézet szavazára jogosult tagjai vettek részt, köztük Forcsolt Kálmán a nyugdíjintézet alelnöke. A nyugdíjintézet évi jelentését dr. Fodor Oszkár jegyző terjesztette elő, amelyből kiténik, hogy 21 nyugdíjjogosult tagja az intézetnek 22.587 korona nyugdíjat élvezett; segélyezésre pedig 711 korona fordított. Az intézet rendes tagjainak száma 192. Vidor Pál pénztáros bemutatta az évi zárszámadást, amely szerint az intézetnek ez évi bevétele 29.580 korona 67 fillér volt, a rendes kiadások összege pedig 24.804 korona 10 fillér. Az intézet összes vagyona 367.367 korona 10 fillér. A közgyűlés ezután megválasztotta az új igazgató-választmányt a következőképp: Rendes tagok: Újváry Antal, Faludi Lipót, dr. Fodor Oszkár, Kenedi Kálmán, Kiss Mihály s Kovács Jakab; pótagok: Bakay Jakab, Berger Károly és Néméd Matyás. A népszínház-bizottság képviselői a nyugdíj-intézet választmányában Mérő János királyi tanácsos, dr. Gombár Tivadár s dr. Morzsányi Károly országgyűlési képviselő. Az új választmány első ülését október hó 15-én tartja, amelyen az intézet tisztviselői kerülnek újra választás alá.

(*) Vígjáték. Mars és Desvalléres vídám előadása. A Dr. Nebánstvirág ma érte meg tizedik előadását. Az első jubileus est epp olyan és derűlen folyt le, mint az ujdomság eddigi összes előadásai. A közönség, amely ezutal is megtöltötte a Vígjáték nézőterét, eléjölt végig kacagott a darab komikus szituációján és a közreműködők alakításán. Előre látható, hogy a Dr. Nebánstvirág előadásainak sorozata megszakítás nélkül éri el a huszonötödik előadás jubileumát.

(*) Magyar Színház operett-üjdonsága. A Magyar Színház pénteki üjdonságának, a Tavassnak, Strauss János bátyja, Strauss József szerezte a zenéjét. A darab főszereplői: Szentgyörgyi Lenke, Keleti Juliska. Korain Berta, Fenyvesi Margit, Horváth Paula, Baltay Emma, Rác Margit, Abolovszky Margit, Szabó Erzsé, továbbá Sziklai Kornél, Ráthonyi Akos, B. Szabó József, Tollagi, Fenyéri, Giréth, Gümöri és Farkas. A Zivass bemutatójára korlátoi számban meg vátható jegy a színház pénztárána és a Bárd-testőrvég zeneműkereskedésében.

(*) Masagni útca. Masagni útca a pesarói zenekadémia igazgatói állásában, mint egy római távirat jelenti, Puccini lesz. Ezzel a nagy port felvert pesarói ügy, úgy látszik, végleg be van fejezve. Puccininek Tosca című dalműve a párisi nagy operában tagnapelt történt bemutatóján óriási sikert aratott.

(*) Váltak egy bécsi színházgató ellen. A bécsi Stadttheater visszalepelt igazgatója, Müller-Guttenbaum ellen súlyos vádakat emel a színház élen álló részvénvtársaság igazgatósága. Mindenekelőtt azzal vádolják, hogy a színház tagjai által befizetett nyugdíjalapot felhasználta és a tagok szerződésére után járó szerződési jutalékokat megtartotta magának.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya** ma délután 5 órakor felolvasó-ülést tartott az Akadémia I. emeleti üléstermében **Kautz Gyula** elnöklése alatt. **Kautz Gyula** a II. osztály újonnan választott elnöke megköszönte a beléhevített bizalmat, kegyeletes szavakkal emlékezett meg ezen osztály elhunyt elnökeiről, **Pauler Gyuláról**. Utána rátértek az ős máj tárgyra. **Tóth Szabó Pál** vendég tartott felolvasást **Giszkra, különös tekintettel Abaujra** cím alatt. Az értekezés első része a Giszkra fellépéséről való megbóladóság történeti eseményekkel foglalkozik, a második közélebről tárgyalja azon változásokat, melyeket a csehiek főképpen Abaujban politikai, vallási, erkölcsi, társadalmi terén okoztak. Az érdekes felolvasást a nagyszámu közönség nagy tetszéssel fogadta.

○ **A Bulyovszky-Lilla-pályadij**, a Petőfi-Társaság Bulyovszky-díjára 51 pályamű érkezett be. A társaság tegnap, a felolvasó ülés után tartott zárt ülésében küldte ki a bíráló bizottságot, amelynek tagjai: **Jakab Ödön, dr. Ferenczi Zoltán** és **Szávay Gyula** lettek. A díj odaítélése lelett decemberi ülésében dönt a társaság.

○ **Spencer — magyarul.** *Spencer Herbert* szintheitikus filozófiájának kivonata. E címen egy több mint 50 ivnyi terjedelmű munka, mint a Huszadik Század által szerkesztett Társadalomtudományi Könyvtár I. kötetét jelent meg, mely ugyazólán már minden kultúnyelvre le van fordítva és számos kiadást ért. Jelentőségét aig szükséges bizonyítani. A nagy angol filozófus számos kötetre huzó rendszere a nagyközönség számára aig lévön hozzáférhető, szükségesnek mutatkozott egy olyan kivonat, mely az egész munka fő-íderedményeit precíz rövidszeggel összefoglalja. Erre a munkára vállalkozott **Spencer** egyik tanítványa, **Collins**, ki az egész anyagot körülbelül tized-részére redukálta, teljesen fennmarva az eredeti mű külső beosztását sőt amennyire lehetett az eredeti szöveget is. A kivonatot aig az egész rendszernek mintegy „térképe”, melyen nemcsak a laikus tájékozhatja magát a spenceri filozófia lényegéről, de a szakember is felhasználhatja, ha kutatásai közben gyorsan fel akarja frissíteni emlékezetében **Spencer** valamely tanítását. A munka öt részből áll: I. Végső alapelvek. II. A biológia alapelvei. III. A lélektan alapelvei. IV. A szociológia alapelvei. V. Az erköstan alapelvei. Az I. részt **Somló Bódog**, a II-ik és IV-ik részt **Jászai Oszkár** a III-ik részt **Pekár Károly** az V-ik részt **Vámbery Rusztem** fordították magyarra. A fordítók nehéz feladattal álltak szembe, mert nemcsak a kivonat rendkívül tömörségével kellett megküzdeniök, hanem azokkal a külsőleges nehézségekkel is, melyeket a bőlecséleti gondolkodásra még nem eléggé berendezett nyelvünk nyújt. Mindamellet a fordítás nem áll a német és francia fordítások mögött sem világosságban, sem pontosságban. A könyvhöz **Pekár Károly** életrajzi bevezetést írt, mely beszámol **Spencer** élete fő eseményeiről és megálapítja az érteket, melyet rendszerre az emberi gond közsában elfoglal. Így a magyar olvasónak is végre kezébe kerül a spenceri filozófia, melyről a fordítók elcsavakuban méltán állítják, hogy ez „a természettudományi világnézet első, teljesen kiépített filozófiai rendszere”, mely mint ilyen állandó összefüggésben maradt az érteket és az emberi törekvésekkel. Ami a kötet külsejét illeti, az oly választékos és elegáns, hogy méltán helyet foglalhatna az angol könyvpiac legizeseőbb terméke között és mégis jóval olcsóbb, mint az angol eredeti.

○ **Gőbéságok.** **Péterfy Tamás** *Gőbéságok* című könyvének második kiadása fívén be új hater példányban jelent meg. A kacsagató széköly hísörnek a keresetlen réphumor igaz gyöngyei. Sok eredetiség, zamatos humor és a derűs, de ártatlan gőbész-jurijang mulattatja az olvasót. A tizes könyv ára I. koronás 40 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben. Az ár beküldésére portómentesen küldi meg **Péterfy Tamás** (Budapest, Köztelek).

○ **Szilagyvámregye monografiája** **Dr. Petr Mór** nagyszabású történeti munka ából megjelent a IV. kötet, mely 54 iven a helységek részletes történetét lejezi be. Illusztrációi közzé kiemelendő az a térkép, amelyet szerző okleveles bizonyítékok alapján a Hunyadiak korából állított össze. A családok története is (az utolsó két kötet) sajtó alatt van. Egy kötet 8 korona.

VIDÉK

— (Veszprémvármegye) törvényhatósága ma tartotta **Kolossyváry József** alispán elnök etével físz rendez közgyűlést. A közgyűlés Győrmege átiratát, amely az obstructio ellen irán ul, valamint **Künn-Héderváry** rendeletét az önként fizetelt adó kötelező elfogadása tárgyában tudomású vette. Szeged város átiratát a nemzeti követelés tárgyában és **Szalmár-Némethi** mel szerint a harmadéves kiszóllalt katonák hazabocsátandók, az állandó választmány javaslatára a közgyűlés egyhangulag magáévá tette és elhatározta, hogy hasonló szellemű feliratot intéz az országgyűléshez. A közgyűlés viharos élénzéssel

fogadta **Kolossyváry** honvédelmi miniszter levelét, melyben a törvényhatósággal közli miniszteri kivonzéltetést, és mely részvételt fejezte ki a közgyűlés a vármegye volt főispánja, **Fenyvessy Ferenc** elhunytján, eináratozva, hogy arcképet a megye díszermán részére **Vastagh György** fiesőművészzel megfesteti.

SPORT

... **Labdarugas.** Vasárnap déntán mérkőzött a **Fővárosi Iorna Klub** a **Budapesti Atlitkai Klubbal**. A játék a heves szél dacára elég változatos volt. A **F. T. K.** ávezise a támadást és ennek következtében egy goalhoz jut *Szaj* balszélső utján. A játék ezuttal is a **B. A. K.** mezőjén folyik **Roöz** csatár ügyes játékával a **F. T. K.** utabb goalt ér el. Az I félhdő eredménye 2 : 0 a **F. T. K.** javára. A második féldőben **Hoffmann**, majd **Preis** és **Krombe ger** szép lerohanásokkal 3 goalhoz jutattja a **B. A. K.-ot** melynek kiegyenlítésére a **F. T. K.** minden ügyességét felhasználja, de nem sikerül neki. A játék vége tele **Preis** csatár egy 11 méterről megadott szabadrugással megszerezti a 4-ik goalt és így az eredmény 4 : 2 a **B. A. K.** javára.

... **Vívócsztély.** **Santelli Italo** lovag vívócsztélyben a vívó-évad megnyitása alkalmából 17-én estü 4/7 órakor vívócsztélyt rendeznek.

... **A Nemzeti Sport országos vívóversenye.** A Nemzeti Sport, **Fodor Károly** vívómester sportlap a december 6., 7. és 8-án országos vívóversenyt rendez. A nagyszabású éremdíjazt vívóverseny rendezésével a Nemzeti Sport szerkesztősége ugy anyari és erkölcsi kockázatot vállal magára, de bizonyos, hogy a versenynek nagy lesz a sikere s oly nagyszabású sportünnepély lesz, amely a magyar sportnak csak díszére válik. A verseny rendezőségét a Magyar Atlitkai Szövetség egyesítelti és a versenyre bevezető magán vívótermék kiküldőcsztélből alakítják meg. A versenybírócsztágra az eddigi nagyversenyek szereplőit kéri fel a N. S. szerkesztősége. A versenyben csupán magyarhonos gentleman amatőrök vehetnek részt. Nevezési határidő december 4. A verseny sorrendje a következő:

Főverseny. Fegyvernemek: kard s vítvör. Középiskolai tanulók és hasonló életkorúak e versenyen részt nem vehetnek. A kardverseny minősítési küzdelemből (1—12 pont) és körvívásból áll. A körvívásban az első (8—12 p. kizárólag) és a második osztályba (4—8 p. kizárólag) sorozott vívók vehetnek részt. Az első és második osztályba jutott vívók első felőlhdőből alakítattik az I kör a másik felőlhdő az II kör. A körök önmagukban a szövetségi versenyiszabátok 23—37. §ai szerint küzdenek. A II kör győztese amegy az első körbe. A verseny győztese az I. kör győztese, helyezettjeit az I. kör helyezettjei. A kardverseny győztese nagy arany érmet és tiszteletdíjat kap. A második, harmadik és 30-nál több nevező esetén a negyedik, 4-nél több nevezés esetén az ötödik (s így tovább) aranyérmet. A hatodik, hetedik és nyolcadik nagy ezüst, a többi I. körbe jutott vívó ezüst érmet nyer. A II. kör győztese arany érmet, a második és a harmadik ezüst érmet, minden ebbe a körbe jutott többi vívó bronz emlékérmet nyer. A rendelkezésre álló tiszteletdíjakat a versenybírócsztág belátása szerint osztja ki. A vívóverseny, ha a nevezők száma legalább 30, ugyanugy rendeztetik és díjaztatik, mint a kardverseny, ellenkező esetben az első és második osztályba jutott vívókból csupán egy kör alakítattik. A verseny győztese nagy arany, a második arany érmet, a harmadik és negyedik nagy ezüst érmet, az első és második osztályba jutott vívók első lele ezüst érmet, a többi bronzérmet kap.

Középiskolai tanulók versenye. Fegyvernemek: kard és vítvör E versenyen csak 14 éven megaladott középiskolai tanulók vehetnek részt. A versenyre főveze meghatározott módon rendeztetik. Díjazás: Az első arany érmet, a második és harmadik nagy ezüst érmet, az első és második osztályba jutott és így körvívásban résztvevő vívóknak a helyezés sorrendjében köztöhd része ezüstérmet a többi bronz emlékérmet nyer.

Gyermekecseny. Fegyvernemek: kard és vítvör. E versenyen csak 14 éven alól koru gyermekek vehetnek részt. A verseny csupán minősítései áll. A II éven auli és leülő életkoru gyermekek két külön csoportot képeznek. Az első mindéglyk csoportban kap ezüstérmet, a versenyzők egynegyedrészese ezüstérmet, két negyedrésze bronz emlékérmet nyer. — Minden mester, akinek legalább 8 tanítványa jutott a versenyek bármelyikében az első és második osztályba arany emlékérmet, akinek legalább 5 tanítványa a nagy ezüst emlékérmet, akinek 3 tanítványa, az bronz emlékérmet kap. A versenynek kapcsolattban a székes fővárosi Vigadó nagytermében, vagy más hasonló helyen két nagy vívóakadémia fog rendeztetni, 1903. december 6-án, vasárnap, egy iskolaakadémia és 8-án, kedden (Mária-ünnep) egy záróakadémia. Az iskolaakadémian a középiskolai tanulók és a gyermekek versenyének szereplői vehetnek részt, ezenkívül minden mesternek, akinek tanítványa a versenyen érmet nert, jogában áll iskolavívás, esetleg csoportmúntást bemutatni. A mesterek az iskolaérte sem meg nem bírálattak, sem érmekek nem kapnak. A záróakadémian a lõverseny helyezettjeit a középiskolai tanulók versenyének győztesei, továbbá a jury tagjai és meghívott mesterek vehetnek részt.

Hölgyek ugy az iskola-, mint a záróakadémiaira bevezethetnek. Mindn résztvevő ezüst emlékérmet kap.

... **Özti lõversenyek.** Holnap véget ér a meglepetések meetingje. Az utolsó nap nagy futama a 2400 méteres *Lovaregyületi-ly*, melynek 16000 koronájáért és 3000 koronás tiszteletdíjáért indulnak.

Nemes (Van Dusen), Midas (Tará), Vaga (Lewis), Casanova (C emisson), Epenor (Adams), Cipész (Bonta), Arisztides (Martinkovics), Nunquam dormio (Barker).

Mind az induló kitűnő lõ, de utolsó futása alapján Vagát kell je õlnünk *Nunquam dormio* elõtt. Jelöltvejk:

- I. *Adoma — Erzsike.*
- II. *Sékely — Krausz-ist.*
- III. *Springer-ist. — Nunquam Dormio.*
- IV. *Ducane — Frundsberg.*
- V. *Montana — Rendetten.*
- VI. *Bolvár — Esusento.*

EGYESÜLETEK

(A Budapesti Egyetemi Gyorslõ Egyesület) minap alakult meg. Elnök lett **Téglás Géza**, alelnök: **Schõr Ernõ**, helyzetők: **Vidor Jenõ** és **Orbán János**, pénztáros: **Csibán János**, könyvtáros: **Béthy Hugó**, szerkesztõ: **Faloni Antal**. Tanfolyamvezetõkük megválasztattak: **Szász Károly** és **Béthy Hugó** okleveles gyorslõ tanárok, **Schõr Ernõ**, **Vidor Jenõ** és **Bálint Antal** elõadók. A szaklap címe: *Gyorslõ Szemle*. A tanfolyamon elõ fogják adni a magyar és német vitálés levelezési gyorsírászatot.

Nyiltér.

Annuitásos Kölcsönök
60 egyenlõ, tőkét és kamatot magában foglaló havi részletben való visszafizetésre kaphatók:
a Hazai Lézámlító és Takaréköszítõkénél
— Budapest VI., Andrássy-ut 47. sz. —
Élõnyök: Nincs kamat és betétlevonás! Kezdethatóságtõrlesztés bármikor utánfizetés nélkül! Egyetlenes fizetési kötelezettség! Kamatmegtakarítás!

Értesítés.

Mme. Berkovits

tisztelettel értesítel becs. rendelõit, hogy eredeti, modellrúhkak, kalapok és füzõ-különlégségek kiállításra f. hó 14-tõl kezdve naponta 9—1 óráig megtekinthetők az összes térmeiben **Váci-utca 7. sz. II. emelet.**

KUNWALD ANTAL

úrnak

folyó hó 9-én történt gyászos elhunytát.

A boldogultban, ki társulatunk vezetésében közel három évitden át vett részt, igazgatóságunk egyik legbuzgóbb és legodaadóbb tagját gyászoljuk, minek emlékét mindnyájan kegyelettel fogjuk megérezni.

(Az e rovat alatt közölteknek som tartalmáért, sem alakjáért nem felelõs a szerkesztõség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A német császár magyar király.** Ez év tavaszán **A Hohenzollernek magyar politikája** cím alatt egy politikai röpirat jelent meg, amely érdekesen fejtegette és összegezte azokat a gondolatokat, amelyek mialta Vilmos német császár Budapestben járt, mintuntalan leibukkannak. Ma már többen beszélnek arról, miért tenni Eltel Frigyes herceg magyarul? A röpirat szerint azért, mert benne sejtik némelyek Magyarország jövendõ királyát. E röpirattal — melyet **Gedeon Ánév** alá reitözõ szerzője **Jékei Károly** újságkiadó vállalatában bocsátott közre — **Szeless Adorján Rovás** című lapja is foglalkozott. A német császár magyar

király cím alatt a Rovás lap ez évi április 5-iki számában Pongrácz Béla a nevezett rőpiratnak több részét leközölte. Ezért aztán a királyi ügyesség úgy az eredeti rőpirat szerzője, mint Pongrácz Béla ellen sajtópört indított s ez utóbbit a trónörökös törvényes rendjének megtámadása és a királyi ház egyik tagjának — Ferenc Ferdinánd főhercegnek — megsértése miatt vád alá is helyezte. Pongrácz Béla cikkének a rőpiratból idézett inkriminált részeit a következők:

— Nekünk dualizmusra nincsen szükségünk, perszonál-unióra éppen nem. Nekünk egy minden ízében magyar dinasztiára van szükségünk! Nem nemzetire. Én soha nem ohajtam, hogy Szent István trónján nemzeti dinasztia üljön. A történelem nekem ad igazat. De igit, szükségünk van egy erős, hatalmas, egy féltelmes dinasztiára, melyre rettenetes gondoljon minden földi halandó, de amely szívének egész melegével rokon, amely a miénk, s amely megért bennünket. Én nem tebelek róla, én imádásig szeretem II. Vilmos imperátort. Szeretem benne elsősorban a bátor rettenet imperátort, az igazi katonát s a császárt. A Habsburg-dinasztia bennünket soha meg nem értett, velünk soha nem érezett, bennünket soha meg nem becsült. A Habsburgok minden törekvése az Ein Oesterreichban egyesül, s ennek rendelnek alá mindent, következetesen és következetlenül. Hát van ennek az országnak bátorsága megszavazni a civilizációt, van ennek az országnak kedve ujjonva fogadni az újvart, ha évenként lerándul Gödöllőre vadászni? Ha te, felséges ur, ilyen körülmények között is meg tudod nyerni a magyar szíveket, visszazárolhat azt az időt melyben te mint Holcs Mátyas, a rettenet birodalom császár-királya lehettél volna... s most mit hagysz örökül? Semmit. Utódot trónralépése után, mint a méhkas, amelyből az anyaméhét kivitték, fenekestül feloldul minden. Ferenc Ferdinándot mi annyiraok alig ismerjük. Csak annyit tudunk róla, hogy egy időben tífuszveszes betegnek híresztelték, amit házassági hírével terjesztettek el, később, s amikor határozott álláspontra helyezkedett elvette Chotek Zsófiát, akkor láttuk színről színre igazán, hogy ennek a trónvárománysnak semmi baja sincs, báta-mas, kissé puhátartású férfiu, de vad, szilaj és indulatra kész természetű ellent tud állani mindennek és ellent tud mondani mindenkinek. Meg van benne Néző kegyetlen, erős szava, nem tűr feleleteket, csakis az igent, de meg van benne Néző gyermekes őszintesége és tetszelő, érzelmes természete, amikor szép szemét díszír. Őt a végzet királylyá presztizáltta, fiait utódaiként akarja tudni és feleséget oldala mellett. És Ferenc Ferdinánd meg fogja magát szent Venczel koronájával koronázi.

Az esküszóki tárgyaláson Zeitay Leo elnökölt. A vádat dr. Hodászy Antal királyi ügyész képviselte, a védő dr. Visontai Soma volt. Miután az elnök a vádlottat az általános kérdésekre nézve meghallgatta, dr. Visontai Soma előterjesztést tett a tárgyalás elnapolása iránt.

Előterjesztést azaz indokolta meg, hogy az ügyész a rőpirat szerzőjét is pörbe fogta s ezen ügyben az esküszóki tárgyalást még nem tartották meg. Könnyen meglehet, hogy az esküszóki rőpirat szerzőjét felmentti, míg most Pongráczot azért, amit mint egyszerű közlő átvett a rőpiratból, elítéli. Ezért szükségesnek véli, hogy először a rőpirat szerzője fölött illekezzék az esküszóki, azután a közlő s másodikban felelős mostani vádlott, Pongrácz Béla fölött.

Dr. Hodászy királyi ügyész ezzel szemben a tárgyalás megtartását kérte, megjegyezve, hogy itt két különböző sajtótermékről lévén szó, ezek mindegyike külön-külön bírálható el. A törvényszék hosszas tanácskozás után elvetette a védő előterjesztését s a tárgyalás megtartását rendelte el. Ezután az esküszóki meghallgatása következett, majd pedig a vádlott kihallgatása.

Pongrácz Béla kihallgatása folyamán kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek a vádbeli cselekményben, mert ő csak szemelvényeket közlött ismertetésül a rőpiratról a Rovás című lapban.

Dr. Visontai Soma amás kérelmét, hogy a rőpirat, valamint ennek szerzője ellen folyamatban levő bünyűgy iratai olvassassanak fel, a bíróság mellőzte.

A kérdések szövegezése s a perbeszéd után az esküszóki azon két kérdésre, bűnt-e Pongrácz Béla a trónörökös törvényes rendje megtámadásának, továbbá a királyi ház egyik tagjának megsértési vétségében nemmel felelték. E felmentő verdikt alapján a bíróság is felmentette a vádlottat. Az ítélet jogerős.

§§ Hamis nyugták. Deutch Antal nagykatái vásári bérlő könnyű módját választotta annak, hogy a vásár haszonbérleti jogáért járó összeget lefizesse. Mikor követelték rajta a bérösszeget, két hamis nyugtával igazolta, hogy ő fizetett. E hamis nyugták egyikét 1901. július 29-én, a másikat 1901. szeptember 29-én mutatta fel. Az első nyugta 400, a másik 725 korona vásári haszonbér állítólagos lefizetését igazolta. A nyugtákon Fábian Pál ellenőr és Fodor András pénztárnok névalírásai, valamint a községi peoszt hamisítva voltak. A pestvidéki törvényszék kétfélebeli közokirathamisítás bűntettéért helyezte Deutch Antalát vád alá. A mai tárgyaláson a vádlott tagadta a hamisításokat, s az időközben öngyilkossá lett Fábianra akarta bűntét rátolni. — Tagadásával szemben azonban Zubriczyk és Prenoszil irászakértők kimutatták, hogy Deutch a két hamis nyugtát két eredeti nyugtáról az ablakon át pazualta le. A törvényszék Deutch Antalát kétfélebeli közokirathamisítás bűntettéért egyévi börtönrre ítélte.

TÁVIRATOK

A Reichsrath összehívása.

Bécs, október 12. A Wiener Allg. Zeitung közli, hogy a Reichsrath november 12-ikén fog összeültni.

Obstrukció a cseh tartománygyűlésen.

Praha, október 12. A tartománygyűlés valamennyi német pártja egyhangulag elhatározta, hogy már holnap elkezdik a legélesebb obstrukciót a csehek magatartásának ellensúlyozására s e végből a magyar képviselőházi ellenzék példája után az obstrukció vezetésére vitarendező-bizottságot küldenek ki.

Az olasz királyi pár párisi utja.

Páris, október 12. Viktor Emánuel király és Heléna királyné Morin külügyminiszter kíséretében hónap délután 2 óra 25 perokor utaznak Párisból Párisba.

A bilbaei klerikális zavargás.

Páris, október 12. A Havas-ügynökség jelenté Bilbaórból: A tegnapi tüntetésekkor a katolikus egyesületi házból és a harangtoronyból, valamint a Szent Miklós-templomból revolverlövéseket adtak le. Az illető papot azon vád alatt, hogy több személyt megsebezett, letartóztattak. A halálos sérülést szenvedettek számáról szóló hírek ellentmondanak egymásnak. Az hírik, hogy hét személy halálos és 33 könnyebb sérülést szenvedett. Több papot mint a zavargások főelőzőit letartóztatták. Egy papot egy antiklerikális tömeg a folyóba dobott.

A németek Posenban.

Posen, október 12. Rheinbaben miniszter a tegnapi leleplezési ünnepség után még a következőket mondotta:

Ha önök mindannyian, kik különböző foglalkozási körükből siettek ide, biven teljesítik azt a feladatot, melyek az Ostmarkban ránk várnak, biztosak lehetnek a felől, hogy az állam kormányza önöket el nem hagyja. Mitűn a császár a mult őszszel megerősítette, hogy Poroszország másnyelvű hatóságának sem nyelvést, sem vallását nem bolygatják, senki sem fog mérésélni szándékaink tisztességében kételkedni. Más részről azonban magától értetődik, hogy a tartomány közjogi állapotát érinteni nem engedjük és nem hagyjuk kiszakítani ezen alapkövet államunk épületéből, valamiddig az állam épülete létezik. Tegyonék félre mindent — így folytatta beszédét a miniszter — ami bennünket elválaszt, és ragadjanak meg mindent, ami bennünket egyesít. Ezt a hitet szeretném ma felülésíteni és azt szeretném látni, ki győz le bennünket, ha mi, németek összertartunk. Helyezték elejébe mindenkor a nagy erőt, a nemzet javát, személyes kívánságaiknak. A némettség feladatait az Ostmarkon a kormány mindig támogatni fogja. Reméljük, hogy a tartományban minden politikai pártkülönbség háttérbe szorul a német kultúra elől, mely a németiséget oly fokra fejleszti, amely azt megilleti. A miniszter beszédét Posen tartomány virulására mondott hoch-hal fejezte be.

Elemi csapások Amerikában.

New-York, október 12. A megáradt folyamok vizei apadni kezdenek és a vasutak újból kezdik a forgalom lebonyolítását. A part mentén több hajó hajótörést szenvedett, amely alkalommal több hajós életét veszítette.

Közgazdasági táviratok.

Brünn, október 12. A kereskedelmi és iparkamara mai ülésén elfogadták egy indíványt, mely szerint felhívják a kamara reischrathi képviselőit, hogy erélyesen foglaljanak állást a Magyarországra kivitt osztrák cukor pótlételek ellen, mert ezáltal a vámköltség átterelik és az osztrák, különösen a morva cukoripar súlyosan károsodik.

Bécs, október 12. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladottat buza: tszavidéki 8.10—8.55 K. marosi 8.10—8.35 K. tót felvidéki 7.60—8.05 K. Ross, tót felvidéki 6.55—6.75 K. pestimegyei 6.55—7.00 déltvaument 6.45—6.60. Arpa morvaországi 7.10—8.50. Tengersi 6.50—6.65. Magyar zab 5.70—6.20, válogatott 6.70. rési 6.—6.75 K.

New-York, október 12. (Terménytőzsde.) (Zárati.) Gyapot: New-Yorkban helyben 9.60 (9.60). Októberre 13.17 (13.19). Januárre 9.28 (9.26). New-Orleansban helyben 10.1/2 (10.1/4). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 9.— (8.90). Stand white Philadelphiában 8.95 (8.85). Refined in Cases 11.70 (11.60). Credit Balances at Oil City 1.65 (1.65). — Zsir: Western steam 8.10 (8.10). Rohe és Brothers 7.50 (7.50). — Tengeri irányzata bányadt. — Októberre — (—). — Dec-re 51.1/2 (52.—). — Májusra 50.1/2 (50.1/2). —

Buza irányzata bányadt. — Piros ózsi helyben 84.— (84.1/2). — Októberre — (—). — Dec-re 84.— (84.1/2) — Májusra 82.1/2 (82.1/4). — Juliusra — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Káva: íair Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Októberre 4.65 (4.75) Januárre 5.05 (5.15). — Lízit: Spring Wheat clears 8.65 (8.55). Oukor: 3.1/2 (—). — 3.1/2. Óz: 25.62—25.70 (25.90—25.87). Bés: 13.— (13.25) (13.— (13.25)). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 12. (Terménytőzsde.) (Zárati.)

Buza irányzata bányadt. Októberre 78.1/2 (79.1/4) Dec-re (78.1/2) (79.1/4). — Tengeri irányzata bányadt. Októberre 44.1/2 (44.1/2) — Zsir: Októberre 10.77 (10.87) Dec-re 8.60 (8.60). — Szalonna short clear 8.37 (8.62). — Sertéshús: Októberre 11.15 (11.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Boldog virágok.

Boldog virágok,
Kéblén pihenek!
Mig én magamban
Némán esengek,
Szomjan merengek!

Szemembe vágnak
A búské kebel,
Sfánc-arcualatt;
Tán integetnek;
Tán kinevetnek?
Tán kinevetnek?

Hallgatva néz rám
A sima homlok,
S mással-magammal
Már meghasonlok,
Mig érte, érte
Annyira homlok?

Igy áll a tigris
Prédája látán,
Mikor izzajta
Éhét a látvány
S nem tudja róla:
Elő, vagy márvány?

Szavay Gyula.

† Az osztriga. Amennyire a kultúrtörténelem vissza tud emlékezni, az osztriga mindig kedves eledele volt az embereknek. Kétségtelen is, az ingyenek legalább azt állítják, hogy a legfelsőbb nyálánkságok egyike. Husa édes, finom, omlós és könnyen emészthető. A zsidók azonban nem évezhették, mert Mózes eltiltotta az olyan vizziálnt evését, amelynek uszonya és pikkelye nincs. Valamennyi ókori nép között a római volt az, aki értett az osztriga hízalásához s erre a célra szánt, elkészített helyen, tenyésztették. A Lucius Crassus idején élt Sergius Oratanak volt az első osztriga-tenyésztő-intézköze. Az osztrigaevésnek mesterei voltak a fényző rómaiak. Epicurius egy hírvérő beszéli Juvenalis, hogy az az illatról rögtön megismerte azt a helyet, ahonnan az osztriga származott. A bölcs Seneca, az ékesen beszélő Lucius Antonius s a többi nemes római, díszörettilék adózának az osztriga jószágának. Vitelius, a nagyevő császár sem tudott eltetni az osztriga élvezésével. A középkorban hatyru- és pávapecsenye díszítette a fejedelmek asztalát, de nem volt szabad hiányozni az osztrigának sem, amelylyel Londonban már akkor nagy kereskedést űztek. Anglia legzagdagabb osztriga telepei kűnben még ma is az essexi, kenti és sussexi partok folyóinak a torkolatánál vannak. Mesés mennyiségű osztriga kerül eladásra London Billingsgate piacán, ahol a legkülönbözőbb fajtaút lehet találni. Az angol osztriga-tenyésztésnek veszedelmes versenytársa a francia. A Biszkajia-öbölben lévő maronnesi, cancalei, st-vaastii, courseulii, etrefali, dieppeii és tréporti osztriga világszerte híres. Sajátos valami, hogy a francia osztriga zöld.

† Alapos ok. Az 1808-iki erfurti kongresszus után Aschaffenburgba vonult be kíséretével Napoleon császár. Természetesen az egész város aprajana-gyija talpon volt a diadalmas császár fogadására. Harsogó éjjelezs követte a császárt mindenfelé. Egy helyen azonban a sorfalat állók némán és mozdulatlanul maradtak. Ez az incidens kinos felűtmést keltett a császár kíséretében és Napoleon hadsegéde megűközve vont e miatt felelősségre a polgármestert:

— Miért nem éljenetek azok az emberek? — kérdezte szigoruan a hadsegéd.

— Alapos okuk volt reá, — felelte a polgármester — mert akik ott sorfalat állottak, azok a siketnéma-intézet növendékei voltak.

V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termekek a kiállítása és kereskedelmi-örvényi gyűjtémeny, továbbá a háziipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arányait az eszterláti a városipari iparcsoportban (vasár és ünneppapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A kiállítás kirendeltsége központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvenytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, október 12.

Hazánkban a hőmérséklet tovább süllyedt és éjjeli minimuma számos helyen megközelítette a fagypontot. Eső-jobbára kis mennyiségben — a keleti részekben esett.

A mély alatti depressió helyből nyugomat a kontinensre, a második maximuma a Földközi-tengerre szorítva. A tegnapi dél-országi minimuma ma is érezhető.

Nyugat-Európában az idő enyhébb lett, míg egyúttal — főleg Oroszországban — a hőmérséklet alacsony. Levegőtől Oroszország hűvételével mindenfelé, de jobbára kis mennyiségben esett.

Különösen felhős idő várható a hőmérséklet némi emelkedésével és eltvéte esővel.

Vizállás.

Okt. 10. 12.	Okt. 11. 12.	Okt. 10. 12.	Okt. 11. 12.
Duna	Schlinging	Flisa	M.-Sziget
Duna	Passau	Polnya	Tekelháza
	Linzi	V.-Nemény	V.-Nemény
	Bécs	Tokaj	Tokaj
	Pozsony	Tiszafüred	Tiszafüred
	Komárom	Szolnok	Szolnok
	Budapest	Csongrád	Csongrád
	Mohács	Szeged	Szeged
	Gömbös	Török-Becse	Török-Becse
	Ejriód	Titel	Titel
	Felsőv	Barfa	Barfa
	Orsova	Hód	Hód
Morva	Magyarfalva	Bodrog	Bodrog
Vág	Zsoltán	Sajó	Sajó
	Szered	Mernárd	Mernárd
	Sz. György	Berezovits	Berezovits
Eába	Sz. György	Kőrös	Causca
	Pettan	Belyne	N.-Várad
	Zákány	Tenke	Belyne
	Barcs	Gurahon	Borosjenő
Dráva	Barcs	Békés	Békés
	Eszék	Gyoma	Gyoma
	M.-Szerdahely	Mákos	Gy.-Fehérvár
Mura	Zágráb	Branyicska	Nagy
Száva	Szigetmonostor	Mitrovica	Soborsani
	Mitrovica	Deés	Arad
Szamos	Deés	N.-Majthény	Mátyás
	N.-Majthény	Latorca	Kisvárd
Kraszna	Munkács	Laborca	Homonna
Latorca	Munkács	Ung	Ungvár
Laborca	Homonna		
Ung	Ungvár		

MAGYAR

orvosi műszertár

Budapest, VII. Kerepesi-út 32., a Rókus-kórházzal szemben.

Univerzális pártírók a maguk nemében, biztossá tevés, nem ok nyomást, gummitöltés, kis poltavára a legnagyobb térv is elárthat. — Tessék prospektust kérn.

Műfüzék, haskötők, egyenestartók, támgerpek, gumi-harinyák, jótállás mellett legpontosabban és legolcsóbban készülnek.

Műfüzék, haskötők, egyenestartók, támgerpek, gumi-harinyák, jótállás mellett legpontosabban és legolcsóbban készülnek.

Gummi

és hatályos-különlegesek, valódi francia gyártmány, 2-12 kor-ig tucatja, rövid Capottek 4-10 kor-ig tucatja, női óvszer, pess. oculus, orvosi rendeltek, 3-5 kor. darabja. Diana-ív habibaj-kötéltek, 3-7 kor. drjba.

20 kor. megrendelésnél 20% engedmény.

Betegtoló-székek

és az összes betegtolási cikkek nagy választékban kaphatók.

Nagy képes árjegyzékek díszretn, ingyen és bérmentve.

A vörös keresztre üdvözlünk.

UJ gyógymód Kataphorese gyógymód

IDEG ÉS NEMI

BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

DR. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Neustein-Fülöp

Neurologia

hashajtó labdacsa

melyek évek óta beváltak és előkelő orvosok által mint enyhe hashajtó-és oldószer ajánlatnak

az emésztést nem zavartják és teljesen ártalmatlanok. Cukrozott kulfélek végeit meg gyermekes is szívesen veszik. **Egy 15 fillérű tartalmú doboz ára 30 fill.**, egy tucatja, mely 6 doboz, tehát 180 fill. **10 fill.** tartalmaz. 2 koronába kerül, az összes bekiadás mellett bérmentve **K. 2.46. Szék Neustein-Fülöp** hashajtó labdacsa készítését körülmények miatt, csak ha minden doboz tövényőleg bejegyztettedjünkkel, piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót és „Neustein-Fülöp” gyógszerészt aláírásal van ellátva. Kereskedelmi törvényességig védett csomag-jaink aláírás nélkül vannak elítelve.

Neustein-Fülöp gyógszerzárta a „Szent Lipót”-hoz Bécs, I. Plankongasse 6. Fürnkár Magyarországi részvétel: Török József gyógszerészt Budapest VI., Király-utca 2. és Andrásy-utca 26.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház gyógyszerrel és baktérios osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindenütt

titkos betegséget

(hugysófolyást, sebeket, syphilit és önfertőzéstől támadt idegbajokat).

Meglepő az eredmény **FÉRFUIGYEN-GESÉGNEZ (IMPOTENTIA)** meg örögsiker egyeneknél is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjlanlan válasz; kívánára gyógyszeres

Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.

Félemlét: bejártat a Uepsónél. Külön váróterem

Butor

legjobb minőségben, legolcsóbban, részlete és készpénzzel kapható

Weinberger Fülöpnel, VI. Nagymező-utca 37. szám.

AS A THENAEMUS r.t. kiadásában megjelent:

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HÁZASSÁGI PEREKBEN.

Irtai: KNORR LAJOS

egyvéd. ny. tábla bíró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házaspár is hasznát vehetik.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az A THENAEMUS r. társulatnál (Eben, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvkereskedésben.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb

PAP, PAP, PAP

I szennyeződés ellen védő kárpótlású gyáros, előnyös, fűggöny, vasaló és egyéb ruhák számára.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Árjegyzéket kívánára ingyen és bérmentve küldök. Védély megrendeléseket pontosan eszköörtönek, nem letező árak kikérőllésnek, vagy a pénz visszatartás.

1 szennyeződés ellen védő kárpótlású matrac	10.-	1 szék előnyös ágybetét	5.-
1 rouge paplan	1.50	1 szegélyű matrac	4.50
1 szék előnyös	2.50	1 africque	5.-
1 szék előnyös paplan	3.40	1 lövés	12.-
1 szék előnyös	8.80	1 szék előnyös fűggöny	5.-
1 szék előnyös	4.50	1 szék előnyös tunis	1.50
1 szék előnyös paplan	8.50	1 szék előnyös gyapjú	4.50
1 szék előnyös paplan lepő	13.50	1 szék előnyös kárpótlású bútor	12.-
1 szék előnyös	1.50	1 nagy szobaszőnyeg	5.50
1 szék előnyös	2.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50
1 szék előnyös	1.50	1 szék előnyös	2.50

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSÝ

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; hugysófolyást, hólyagbaj, sebeket, syphilit, bőrbajokat, elgyengült férmet, ígésobbknél is elektro Massage vagy Pszichomotor által. Önfelelést és annak utóbanjárati ideg- és hágtörőbajt és minden női bajokat.

— Rendel: 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).
Ájtáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógszerekről gondoskodik.

Levél után is biztos gyógsiker.

E napokban hagyta el a sajtó:

„Bizalmas Barát” című könyvecskéje, mely mindennél később és női nemibajokban kellő minütatással szolgál. Kapható a Zöldhír (Dr. Kajdacsý József), Ára csak 1 kor. Védély megrendelés 30 fillérről drágábbak

Deák Ferenc emlékezete.

Deák Ferenc születésének 100-ik évfordulóját alkalmból szives figyelmébe ajánljuk a következő műveket:

Éppen most jelent meg!

Deák Ferenc emlékezete ünnepi füzet, mely az iskolákban tartandó ünnepek egész anyagát tartalmazza. Ára 20 fillér.

Gondolatok 1813-1873, Deák Ferencről. Ára 8.- kor. Diszes félbörkötésben 12.- korona.

Levelek 1822-1875, Deák Ferenc-től Ára 7 kor. 20 fillér. Diszes félbörkötésben 11 korona 20 fillér.

Deák Ferenc beszédeiből. Szemelvények. Ára 40 fillér.

Deák F. 1861-iki első felirati beszéde. Magyar Könyvtárban. Ára 30 fillér.

Legalkalmasabb a Deák-ünnep alkalmából az ünnepi terem díszítésére iskoláknak, olvasók- és egyéb társasköröknek, továbbá középületben, vármegyeházákban, városok, községekben stb.

GICHNER JANOS

paplan, matrac és kárpótlású gyáros, előnyös, fűggöny, vasaló és egyéb ruhák számára.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.

Árjegyzéket kívánára ingyen és bérmentve küldök. Védély megrendeléseket pontosan eszköörtönek, nem letező árak kikérőllésnek, vagy a pénz visszatartás.

Beraktározásból visszamaradt

Műk., ebből 5. szalon-, ny. szoba, továbbá garázs-berendezés új és kevéske használt, igen jóváltásos áron eladó.

Beraktározási Vállalat, Budapest, Zöldhír-utca 14.
bejárát az udvarban.

Egyenlőt elváltatni butor és minden lakberendezési cikkek bérmentve és bérmentve és bérmentve. Kama mellett előleg is adható.

„Bizalmas Barát”

című könyvecskéje, mely mindennél később és női nemibajokban kellő minütatással szolgál. Kapható a Zöldhír (Dr. Kajdacsý József), Ára csak 1 kor. Védély megrendelés 30 fillérről drágábbak

Deák Ferenc emlékezete

ünnepi füzet, mely az iskolákban tartandó ünnepek egész anyagát tartalmazza. Ára 20 fillér.

Gondolatok 1813-1873, Deák Ferencről. Ára 8.- kor. Diszes félbörkötésben 12.- korona.

Levelek 1822-1875, Deák Ferenc-től Ára 7 kor. 20 fillér. Diszes félbörkötésben 11 korona 20 fillér.

Deák Ferenc beszédeiből. Szemelvények. Ára 40 fillér.

Deák F. 1861-iki első felirati beszéde. Magyar Könyvtárban. Ára 30 fillér.

Legalkalmasabb a Deák-ünnep alkalmából az ünnepi terem díszítésére iskoláknak, olvasók- és egyéb társasköröknek, továbbá középületben, vármegyeházákban, városok, községekben stb.

Deák Ferenc szobra élethű művészi kivitelben. Életnagyságu gipsz mellszobor. Ára csomagolással együtt 32 korona.

Megrendelhetők és kaphatók:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedésben

Budapest, Andrásy-út 21. szám.

CAPILLATOR legújabb, biztos és azonnal ható hajnövesztő és hajápoló szer.

hosszu orvosi tanulmányozás és tökéletesítés után Dr. Kajdacsý Általánosban ismert budapesti hágyógyász által feltalált szer.

nemcsak szépség, hanem egyúttal a beteg bőrfelettel gyógsít, a hajhagymák életre kelésének előidézője egyúttal szer.

a kopaszság, a kopaszság, a hiányzó minden hajbőség együttesen, és e csodás gyógsít határu szere.

használat folytán a haj bármilyen módon gondoskodik, gyarapodik és a hajbajjal teljesen megszűnik.

mind az első használat után megakadályozza a haj kiemelést, a korpá képződését, a megszűnését és visszajuttatja a hajnak az eredeti színt.

eredeti töltésben, törvényesen bejegyzett védjegyes palackokban átvengik 5 kor-ét a pénz előleges bekiütése vagy utánvétel mellett kapható a franktárban

„Magyar Király” gyógszertár Budapest, V., Marokkói-utca 2/A., ügyszintén minden nagyobb gyógszertárban és drogeriában.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1903. október hó 13-án.

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzte Erkel Ferenc. Szövegét írta Egressy B.

Személyek:

V. László	Gábor	Mária	Szilágyinó
Czillei Ulrik	Kornai	Erzsébet	Krammer
Hunyadi L.	Pichler	Rozgonyi	Mihályi
Hunyadi M.	Szoyer I.	Egy némes	Kárpát
Gara	Ney D.		

Kezdet 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. október hó 13-án.

Denise.

Színmű 4 felvonásban. Irta Jf. Dumas. Fordította Paulay

Személyek:

Bardannes	Mihályi	Thauzettené	Szacsavayné
Mártha	Várdy	Fernand	Dezso
Brisot	Ujházi	Pontferrand	Gál
Brissotné	Rákosi	Pontferrandné	Paulainé
Denise	Hegyesi	Clarisso	Paulai E.
Thouvenin	Pethes	Szolda	Narcisz

Kezdet 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. október hó 13-án.

Dr. Nebántsvirág.

Böhözát 3 felvonásban. Irta Mars és Desvallières. Fordította Hajó Sándor.

Személyek:

Lachevrette	Góth	Jojto	Harmat
Bois d'Arcy	Tapolczai	Pinbert	Balassa
Francine	Kertész	Pantaras	Vendrei
Chambaudier	Hogedűs	A herceg	Kazalicsky
Marcelle	Pécsi P.	Szoliman pasa	Gyöző
Léopardy	Tanay	Moumontte	Bárdi

Kezdet 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. október hó 13-án.

"Magyar dal"

melodráma. Szövegét írta Herodek Sándor, zenéjét szerzte Kertner Jenő.

Költő: Szirmai

Utána:

Kury Klára felléptével:

Huszárkisasszony.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzte Bokor József.

Személyek:

Haraszthy	Kovács M.	Bartos	Irsai
Melánia	Hegy	Haragos	Konedich
Cecil	Rédei	Schneidig	Pázmán
Murph	Solymosi	Muki	Ujvári
Peppa	Kury	Szobalány	Nagy M.
Török Miklós	Szirmai	Jancsi	Kaloccai

Kezdet 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. október hó 13-án.

A drótostót.

Nagy operette előjattakkal, 2 felvonásban. Irta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte Lehár Ferenc.

Személyek:

Günther	Fenyéri	Pfefferkorn	Tollagi
Mici	Kornai	Zsuzska	Keltai
Jankó	Szabó	Milos	Helai

Kezdet 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. október hó 13-án.

Berlini élet.

Irta: domótori Németh Péter.

Kezdet 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Ma és mindennap

A kacagató új különlegességi műsor

csakis elsőrangú attrakciókkal és

A kapitány úr.

A Tarka Színpad pályanyertes ujdonsága.

Az előadás 8 órakor kezdődik.

Elővetel d. e. 10-1-gig és d. u. 8-6-gig a pénztárnál.

A hátkorban reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangverseny.

Önkéntesiegyenruhák katonai felszerelések

páratlan elegáns kivitelben legújanyosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruhazati és hadfelszerelési intézetben készülnék. Ő felel a porosa császár és orosz nagyherceg udvari szállítmája.

Budapest, Váci-utca 15.

A műveket elővetél véget a cég saját költségén szállítást végre elküldi.

BUDAPEST, Váci-utca 15.

Árjegyzék ingyenes.

DÓCZI M. BUDAPEST.

Kerepesi-ut

10. sz.

kapható saját készítményű elegáns, csinos, tartós cipő és csizma bámulatos olcsó árak mellett.

Női cipő:

Sárga fűző v. cugos 3.90, bagaraléből 3.20, gombos 4.60
Fekete zerge v. borjúbőr, fűző v. cugos 3.-, gombos 4.20
Különlegesség, amerikai box fűző v. cugos 3.90, gomb. 3.90
Tartós orosz v. aszalonlak fűző v. cugos 3.90, gombos 3.90
Finom francia sevrő fűző v. cugos 4.20, gombos 4.60
Zerge v. lakk kivágott 1.90, keresztoslatos 2.-, regatta 2.60
Fosztó cugos, bőrel boritva 3.20, oroszakkal 3.60
10,000 gyormekcipő pozitív vagy bőrből 20-25 számig 1.-

Férfi cipő:

Sárga fűz. v. cugos 3.-, bagaraléből 3.90 gombos 3.90
Legújabb orosz v. aszalonlak, fűző v. cugos 4.20, gombos 4.60
Ujdonság, Derby-bakancs, box, szalon v. oroszakkal 4.60
Elegáns amerikai box, fűző v. cugos 4.-, gombos 4.50
Felfűző eleg. francia sevrő fűző v. cugos 4.-, gombos 5.-
Borjúbőr sima 3.-, betétes 3.20, fűző 3.30, bakancs 3.50
Fosztó cipő, bőrel boritva 3.30, oroszakkal 3.60

Csizma:

Vízmentes bagarálóból 7.90, borjúbőrrel 8.50, vilkosab. 10.-
Hálincsiszma, alacsony bőrváz 3.-, magasan bőrváz 7.-
Vadászcsizma hálalából 9.-, vízmentes vadászcsizma 5.-
Fűzősima, lakk v. bőrvázral, 6-10 szig 3.20, 11-16-gig 3.90
Orosz galocsi, férfi 1.90, női 1.90, tornacipő gummi. 1.10
30,00 pár női húscipő, nemez vagy bőrből 65 Kr-60 forintok.
Videki rendeléseket utánvétellel pontosan eszközölök.
Nem megfelelőit kicserélek. 10 forintot félly bímentve.
Uj árjegyzék és csomagolás ingyenes!

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Faust	Egyik olyan mint a másik A föld	Dr. Nebántsvirág	Magyar dal Huszár kisasszony	A drótostót
Csütörtök	Tannhäuser	Egyik olyan mint a másik Két szék között a pad alatt	Dr. Nebántsvirág	Magyar dal Huszár kisasszony	A drótostót
Péntek	Nincs előadás	Sötétség	Dr. Nebántsvirág	Magyar dal Huszár kisasszony	Tavas
Szombat	Ködkirály A csavargó és a királyleány	Sötétség	este Dr. Nebántsvirág	Magyar dal Huszár kisasszony	Tavas
d. n. Vasárnap este	Berlichingeni Götz	Agglégények	Sötétség	Masnika Magyar dal Huszár kisasszony	A drótostót

ORSZÁGOS ORVOS-SZÖVETSÉG SORSJÁTEKA

Budapest, IV., Váci-utca 17. szám.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a közönséget, valamint minden érdekelte, hogy az orvos-sorsjátéknak f. hó 10-ére kitűzött húzása

visszavonhatlanul

f.é. december hó 16-án, szerdán

lesz megtartva az Országos Orvos-Szövetség hivatalos helyiségeiben (VIII., Szentkirályi-utca 21.)

A húzás elhalasztása azért vált szükségessé, mert egyrészt azt számos orvos-főnökségi elnök és orvos kívánta, másrészt pedig azért, mert a húzást megelőző 8 napban oly óriási volt a nagy közönség érdeklődése és oly mérvet öltött a kereslet orvos-sorsjegyeink után, hogy azt sem a budapesti központi végrehajtóbizottság, sem a vidéken működő fiók-orvos-szövetségek a húzás előtt ki nem eléghették.

Azon reménynek adunk kifejezést, hogy a halasztás csak hasznára lesz azon szándékunknak, melyszerint

elszegyedtet, munkaképtelen orvosok és azok özvegyeinek és árvaiknak megalapítsuk az orvosi nyugdíj- és segítő-intézetet

mert csakis a húzás elhalasztása által vagyunk képesek az utolsó napokban beérkezett, de a folytonos munka dacára elintézetlenül maradt megrendeléseket fogantositani és további megrendeléseket elfogadni.

A midőn ez alkalommal hálásan mondunk köszönetet azon szimpatikus támogatásért, melyben már eddig is a nagy közönség részesítette sorsjátékunkat, bizunk annak további pártolásában, és hiszünk, hogy a nemes cél érdekében buzgó elrusítóink is ki fognak tartani

f. év december 16-ig,

mely napon megmásíthatatlanul meg lesz a húzás tartva.

Az Országos Orvos-Szövetség Igazgatósága által kiküldött Végrehajtóbizottság.

Csak 5 koronába körül, amíg a készlet tart 4 1/2 kilo korvess megfűzött finom, cnyhe, virágillatú piperezappan

10. sz.

Kánn Ignác Bécs II. Lillienbrunn 17.

DEÁK FERENCZ ÉLETE ÉS JELLEMRAJZA

MEGJELENT 1870-BAN, DEÁK FERENCZ HALÁLAKOR.

Ara 60 fillér.

HUSZONHÉT évvel ezelőtt Deák Ferencz halálának hatása alatt iródtt ez a fűzet a haza elhunyt bölcsének emlékezetére. Most nem gyász, hanem örömmel nézünk rá a nagy Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulóját, mely alkalommal ismét aktuálissá vált ez a gyönyörűen megírt kis élet- és jellemrajz. A fűzetnek nagy érdekességet kölcsönöz, hogy aki írta, az még az "öreg úr" életében, személyes érintkezés alapján szerzett impressióit vette papírra, valamint kiválóan érdekelhet mindenkit a negyedszázad előtti politikusoknak e fűzetből kivilágó gondolkozásmódja is.

A FÜZET DEÁK FERENCZ SIKERÜLT ARCZKÉPÉVEL VAN ELLÁTVA. *

Butor

csak jó minőségű Hálósza, kredenc, szőnyeg, divány, asztal, szék, irasztali könyvtárolás, ural fotelkocsi, szalonberendezés, tükör, any egyenként is, nagyon olcsón, eladás nagyban és kiskisben. Vidékre gondosan csomagolva, biciklival. Csak VI. Tere-kerül 40. szám Steinberger Manó bú rparosnál.

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon.)

Alapították 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Évi bevétel 32.400.000
Külföldi nyereségnyereségek 170.000.000
Vagyon 258.000.000
Halálesetek folytán kifizetve 532.000.000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétszázegres biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetén egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kivantra küldetnek.

Minden sző egyzseri beiktatása nonpareille betűkből 4 sállér. Vas-tagabb betűkből 8 sállér.

Szerkesztőségi telefon-szám: 66-12.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadónival mindig közölni kell.

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadónival: VIII. Kerepesi-ut 25. szám.

Kiadónivali telefon-szám: 64-39.

Krópró hirdetésék Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54-39) 8 sállér... Eckenstein Bernát... Engelman Mór... Franke Pál... Goldgruber Mór... Groszmann Jágó... Hasznaltatn és Vegler... Jambrikovits... Kerber Rozália... Leopold Gyula... Mosse Rudolf... Mezel Antal... Nemecsek A. J... Nij. Nagel Ottó... Rehenczi Hona... Sikráy Samu... Sólom Jakab... Soprony V... Szántó Mór... Sváb Elíz... Schwarzer József... Schönwald Ferenc... Schödl Gyula... Tanczer Gyula... Toldi Lajos... Welzenfeld Jakab... Gy. - Rak... Korona 4.

'Király'-ban vasárnap este barna angyali... Bájós utitársaság... Ismerettség hiányan ement... Szolid fiatal né... Dobánytársaság... 15-ikere folvétel... Falura Budapest... Főszerep... Házigodnoki... 2 mindenes... Ispán... Egy nőlen... Tisztességes... Flatal inas... Chaselas sölé... Mamamedültebe.

Tantónót Ujpeterin a Határ-telepen... Kőnyvnyomda... Raktárőrök... Birtok keresetlik... Segédkönyvelői... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fajkutya... Téli kabát... Felöltő... Ferencz József... Jaquet... Nadrag... Melény... Rothberger Jakob... Téli kabát... Felöltő... Ferencz József... Jaquet... Nadrag... Melény...

Saját... Kőnyvnyomda... Raktárőrök... Birtok keresetlik... Segédkönyvelői... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Könyvek... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Irógéppel... nagy fontosságú... Butor... GLÜCK JÓZSEF... Butorvásárlók... Sárkány J. Butoreget... Részletfizetésre... Ma-Hilla... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

'Hőgyekre név...'... nagy fontosságú... Butorvásárlók... Sárkány J. Butoreget... Részletfizetésre... Ma-Hilla... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

Butor GLÜCK JÓZSEF... Butorvásárlók... Sárkány J. Butoreget... Részletfizetésre... Ma-Hilla... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

Butorvásárlók... Sárkány J. Butoreget... Részletfizetésre... Ma-Hilla... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

Sárkány J. Butoreget... Részletfizetésre... Ma-Hilla... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

Téli szülő... Hungária... Földrajz... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

VALÓ... di francia különlegességek... Földrajz... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

VALÓ... di francia különlegességek... Földrajz... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

Butorvásárlók... Sárkány és Schütz... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

Grand Hotel Isotta... Veszek... Butorvásárlók... Grand Hotel Isotta.

Könyvelői... Birtok keresetlik... Segédkönyvelői... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Könyvelői... Birtok keresetlik... Segédkönyvelői... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Könyvelői... Birtok keresetlik... Segédkönyvelői... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Könyvelői... Birtok keresetlik... Segédkönyvelői... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Könyvelői... Birtok keresetlik... Segédkönyvelői... Katalánok... Használt... Fodrász... Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Kitalát... 25 koronát...

25 koronát... Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...

Tanításban... Fodrász... Kitalát... 25 koronát...